

Četvrtak, 05. juli 2007.

Svedok Branimir Aleksandrić

Svedok Dušan Runjić

Otvorena sednica

Optuženi su pristupili Sudu

Svedok je pristupio Sudu

Početak u 9.10 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

Predmet broj IT-04-84-T, Tužilaštvo protiv Ramusha Haradinaja i ostalih.

SUDIJA ORIE: Dobro jutro svima.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Gospodine profesore Aleksandriću, moram da vas podsetim da još uvek imate obavezu po svečanoj izjavi koju ste dali na početku svog iskaza. Gospođu Issa, Pretno veće vas poziva da se usredsredite samo na ona sporna pitanja, a ne da prelazite sve ono što je već jasno napisano na papiru. S obzirom na onaj, u međuvremenu obelodanjeni francuski izveštaj, mogu da pretpostavim da bi to moglo dovesti do spora u kasnijoj fazi. Neka od tih pitanja su poznata. Prema tome, umesto da razgovaramo o mnoštvu materijala koji, ako nije baš sasvim isti, veoma je sličan i, kao što smo videli, nije verovatno da će to dovesti do velikog osporavanja, molim vas da se usredsredite na ona pitanja koja sam upravo pomenuo. Sada možete da nastavite.

TUŽILAC ISSA: Da, časni Sude. Ja sam, u stvari, ponovo pokušala da reorganizujem svoje glavno ispitivanje, i pre nego što počnem, samo da se svedoku preda, molim vas, primerak njegove izjave po Pravilu 92 ter, a isto tako i priloženi izveštaji koji su dodaci toj izjavi, kako bi mu pomogli pri njegovom svedočenju. Gospodine profesore Aleksandriću, samo kratko sada da porazgovaramo. Vi ste juče objašnjavali da ste pronašli neke električne kablove na *Ekonomiji*. Da li ste bili ikada na toj *Ekonomiji* ili čuli kako se koriste ti električni kablovi za povezivanje životinja?

ADVOKAT HARVEY: Časni Sude, oprostite što prekidam, ali moj klijent ne dobija prevod.

SUDIJA ORIE: Da, samo da proverimo da li je na ispravnom kanalu.

ADVOKAT HARVEY: Da, sada je u redu.

svedok: Branimir Aleksandrić

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC ISSA - NASTAVAK

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Profesore Aleksandriću, hoćete li, molim vas da odgovorite na to pitanje?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Ako mislite da li sam pre 11. septembra 1998. godine bio tamo, nisam, nikada. To je prvi put da sam bio na *Ekonomiji*. Što se tiče onih električnih kablova, odmah da napomenem da sam, juče popodne, kad sam se vratio u hotel osvežio svoje pamćenje, i da se ispravim, juče sam rekao da je kabl nađen kod leša označenog brojem R8, a pronađen je kod tela označen R13. Dakle, isti kabl je pronađen kod ovog tela R13, kao gore što smo zatekli kablove vezane na *Ekonomiji*. Što se tiče tih kablova, poznato je da se stoka ne vezuje tako krutim električnim kablovima, jer ona može da povredi, to može da povredi stoku. S druge strane, nalazi onih nagorelih papirića, samo u visini tih kablova, dakle gde su bili ti kablovi vezani, može, po mom iskustvu da dovede do sledećeg zaključka. A, pre toga da navedem da je moje iskustvo to da sam imao priliku da pregledam između 150 i 200 ljudi koji su imali sreću ili nesreću da prežive logore u Bosni i naslušao sam se svakakvih priča kako su bili i na koje načine bili mučeni. Dakle, ova slika sa kablovima na...

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Tu moram da vas prekinem.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ja imam prigovor. No, izvolite vi gospodine Dixon.

ADVOKAT DIXON: Časni Sude, ja sam čekao da vidim kuda ovo vodi. Međutim, sada smo već prošli kroz zapažanja svedoka, i sada prelazimo na fazu gde on izvodi svoje zaključke, to je izvan...

SUDIJA ORIE: Svedok je upravo počeo da nam govori o jednom mogućem zaključku i on nije izvukao takav zaključak, već je počeo da nam objašnjava o svom iskustvu u Bosni, a to je dopušteno. Međutim kako se čini, zaključci nisu u okviru njegovog polja stručnosti. Međutim, njegovog iskustvo u tom pogledu bi moglo biti relevantno.

ADVOKAT DIXON: Svakako, ali ne zaključci, po mojoj tvrdnji. Jer, mi smo već videli, okolnosti u ovom slučaju.

SUDIJA ORIE: Gospodine Guy-Smith.

ADVOKAT GUY-SMITH: Pa, odgovor po ovom pitanju, u stvari nije odgovor na pitanje koje je postavljeno, a pored toga, ovo pitanje se konkretno bavi pitanjima u vezi sa kablovima, a svedok je u ovom trenutku otišao daleko od teme.

SUDIJA ORIE: Da. Međutim, juče je već bilo je reči o tim papirima. Prema tome, to bi bilo sledeće zapažanje. Da pokušamo da budemo što efikasniji. Profesore Aleksandriću, možda ste uočili da Odbrana ima probleme sa tim kuda vi smerate u svom odgovoru,... odnosno da idete mimo područja svoje stručnosti. Ja bih rekao da je vaše iskustvo,... čitajući vašu izjavu, vaše iskustvo o tome šta ste videli i zatekli u toj situaciji, ... naravno

vaše zapažanje je relevantno. Međutim, bilo kakvo dalje izvlačenje zaključaka o tome, zbog čega je do toga došlo, odnosno kako su ljudi navedeni da budu u takvoj situaciji kakvu ste vi zatekli, to nije u okviru domena vaše stručnosti. Prema tome, imajući to u vidu nastavite o svom iskustvu u Bosni. To nam možete reći.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Da, gospodine molim vas da završite svoj odgovor.

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Ja sam već rekao, da sam imao priliku da pregledam između 150 i 200 ljudi koji su preživeli torturu u logorima. Na osnovu tog iskustva, na osnovu činjeničnog stanja nađenog na *Ekonomiji*, ja sam želeo da iznesem svoje ekspertske mišljenje. Ako želite da čujete, ja ću vam reći, ako osporavate, što se mene tiče ne mora.

SUDIJA ORIE: Ne, ne osporavam vam to uopšte. Molim vas recite to što ste hteli, a ako bilo ko smatra da mišljenje koje vi izražavate nije u okviru onoga za šta ste vi stručni, onda će oni staviti prigovor. Međutim, mi ne znamo koje ćete vi to mišljenje da izrazite. Prema tome, izvolite.

SVEDOK ALEKSANDRIĆ: Ja sam već rekao, na osnovu činjenica nađenih na *Ekonomiji*, što se tiče kablova i što se tiče nagorelog papira, na osnovu pronalaska istog takvog kabla, odnosno dela kabla sa telom R13, na osnovu svog ličnog iskustva, moje ekspertske mišljenje je da su ti nagoreli papirići ostaci upaljene hartije koju su ljudi vezani kablovima za onu poprečnu šipku morali da gase bosim nogama. Praktično, kako se to u terminu, kako ja imam iskustva onih koji su vršili torturu...

ADVOKAT GUY-SMITH: Ja moram da stavim prigovor. Ovo je izvan njegove stručnosti.

SUDIJA ORIE: Pa, mislim da to nije nešto što vi možete da zaključite na osnovu vaše stručnosti. Iz vaše stručne prakse vi možete da nam kažete da ste nalazili slične takve stvari kod ljudi, i šta se ispostavilo kasnije. Mislim, da kažete nagoreli papirići i žica, ja potpuno razumem da ste se, na osnovu vašeg iskustva, setili se sličnih situacija, gde ste utvrdili da su ljudi bili prinuđeni da gase vatru svojim golim nogama. Da li je to, to što vi hoćete da kažete? Da li se to ovde, zapravo, dogodilo, naravno, to je sasvim drugo pitanje.

SVEDOK ALEKSANDRIĆ: Da, to je moje mišljenje.

SUDIJA ORIE: U redu. Nastavite, gospođo Issa.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Idemo onda dalje, profesore Aleksandriću. Vi ste u svojoj izjavi opisali metodologiju vađenja tela kod jezera Radonjić/Radoniq i to dosta detaljno, pa ja neću da tražim da vi sada to ponavljate. Međutim, vi pominjete u pasusu 36. svoje izjave, ...da ste vi i vaš tim stavljali broj, ... bez broja R izvan veće za telo, kada je telo stavljeno u vreću, ... a isto tako da ste stavljali isti taj broj unutar te vreće za telo, i kažete, da na spoljnjem delu nije stavljano slovo R zato što su oznake koje je policija stavljala, bile lakše za korišćenje, a oni nisu koristili slova, već samo brojeve. Prema tome, moje pitanje je, zašto su bile nalepnice i unutra i izvan tih vreća za tela?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Kao što se iz snimaka može videti, mi smo na početku, kada smo obeležili sva ona tela koja su bila vidljiva od 1 do broja 10, upotrebljavali brojeve, a jednu zajedničku kupu, napravljenu od kartona, smo obeležili slovom R kao

zajednički imenitelj te lokacije. Što se tiče obeležavanja vreće i unutar vreće, išli smo na duplo obeležavanje zbog sigurnosti, na samo telo, dakle unutar vreće, na kartonu smo ispisali R povelaka broj taj i taj, a na vreći smo samo lepili nalepnicu, jer da smo lepili kartone, veća je mogućnost bila da se takva oznaka kartona koji je zalepljen na plastičnu vreću, odlepi. A policija je imala samo nalepnice sa brojevima, bez, odnosno nije imala nalepnica i sa slovima. U svakom slučaju, zbog sigurnosti zabune, da ne došlo do zabune, je li tako, radili smo duplo obeležavanje, na samoj vreći brojem, a unutar vreće kompletnu oznaku sa slovom i brojem. Svakako da nam je oznaka na samoj vreći bila lakše, kad smo tela prebacili u hotel *Paštrik* da na samoj vreći vidimo o kom se broju radi. Naravno, kad otvorimo vreću proverimo, a ne da samo otvaramo sve vreće da bismo obdukcije radili sukcesivno, po rastućim brojevima.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: A zbog čega ste stavljali nalepnicu unutar vreće za telo?
SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Unutar vreće nismo stavljali nalepnicu, nego karton na kojem je napisana kompletna oznaka sa slovom i sa brojem. A kažem, radili smo duplo označavanje, zbog sigurnosti da se tela ne bi pomešala.

SUDIJA ORIE: Gospođo Issa, ovo je tako očigledno, mislim da li su učinjene greške, to je sasvim drugo pitanje. Zašto staviti oznaku u vreću? Da bi se kasnije znalo o kom se telu radi, pa to je tako očigledno. Prema tome, to je stvarno pitanje, da budem iskren, koje potcenjuje naše intelektualne mogućnosti. Nastavite.

TUŽILAC ISSA: To pitanje nije bilo postavljeno zbog toga, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dobro, nemojte me preozbiljno shvatiti u ovome što sam rekao.

TUŽILAC ISSA: Svakako.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Ako sada pogledamo tela koja su pronađena na jezeru Radonjić /Radoniq, u području kanala, kada ste dali izjavu, i kada ste je potpisali, profesore Aleksandriću, da li ste obeležili i lokaciju gde su pronađena tela u području kanala jezera Radonjić /Radoniq?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Mislite, da li sam obeležio na karti?

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Da.

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Da, jesam.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Ako pogledamo samo dokazni predmet P459, drugu stranicu, a vi to možete videti na svom monitoru, da samo zumiramo onaj centralni deo, kako bismo videli to što je obeleženo. Da li su to vaše beleške, to tu, profesore Aleksandriću?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Izvinjavam se, nemam sliku na monitoru.

SUDIJA ORIE: Gospođo Issa, ukoliko želite da to bude na monitoru, morate proveriti u elektronskoj sudnici, da li se to nalazi tu ili je pak to video. A, da na videu.

TUŽILAC ISSA: Da, hvala. Verovatno imamo tehnički problem.

SUDIJA ORIE: Pa, dokazni predmeti se obično pozivaju iz elektronske sudnice. Gospođu sekretar, da li to imate u elektronskoj sudnici.

(Pretnesno veće i Sekretarijat se savetuju)

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Pa, mi u stvari, ovde dokazne predmete prikazujemo kroz program *Sanction*.

SUDIJA ORIE: Ako to radite sami, vi znate da gospođa sekretar može da vam pokaže...

SVEDOK ALEKSANDRIĆ: Yes, it's okay now.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: U redu. Hvala.

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Ovo je fotografija na kojoj sam ja, svojeručno obeležio, približno, mesta gde su pronađena tela obeležena ovim odgovarajućim brojevima.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: A kako ste utvrdili udaljenost, kada su u pitanju mesta gde su nađena tela? Vi kažete, približna lokacija. Hoćete li da objasnite šta time mislite?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Ja sam rekao približno. Dakle, preciznu lokaciju u centimetrima, metrima, nemam, jel' u mojoj zemlji uviđaj i skicu lica mesta pravi istražni sudija, zajedno sa kriminalističkom tehnikom policije. Dakle, ovo sam napravio na osnovu fotografija i video snimaka koje sam prethodno pogledao i, dakle, i naravno, po sećanju ličnom, napravio približnu skicu pronalaska tela, koja mislim da je, ako ne apsolutno, bar približno apsolutno verodostojna video snimcima i fotografijama.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: U redu. Ako sada pogledamo P459, prva stranica, i da sada, samo uveličamo ovaj gornji deo. Hoćete li da kažete, da li su to vaše oznake, profesore Aleksandriću?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: I vi ste obeležili tela koja su pronađena u prirodnom delu kanala, je li tako?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Da, opet približno, ovo je već donji prirodni deo kanala, dole se vidi ušće kanala u jezero.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: U redu. Ako sada pogledamo, P615...

ADVOKAT DIXON: Časni Sude, pre nego što se ovo skloni, samo da potvrdimo za zapisnik da postoji datum u dnu ovih fotografija. Međutim, kada je ovo obeležio svedok, ...kako bismo znali to tačno.

TUŽILAC ISSA: Svakako.

SUDIJA ORIE: Molim vas da to razjasnite, gospođu Issa.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Profesore Aleksandriću, recite nam, molim vas kada ste obeležili ove fotografije?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Ko god ume da čita piše lepo, 14. 06. 2007.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: A vi ste to obeležili u isto vreme, kada ste se sreli sa mnom i sa drugima i dali svoju konsolidovanu izjavu, po Pravilu 92 ter, je li tako?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Da. I na prvoj strani ovog izveštaja koji ste mi dali, piše i tačno datum i kada sam bio, i poslednjeg dana kada sam bio ovde u Hagu, 14. juna, sam ovo i obeležio i potpisao.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Da onda pogledamo P615. Tu se vidi elektronska verzija, a to se nalazi na ovoj velikoj karti, koja je u sudnici. Da li to odgovara onim oznakama koje ste vi obeležili profesore Aleksandriću, samo u elektronskom formatu?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ISSA: Možda bismo mogli to da uveličamo. Hvala.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Da sada porazgovaramo o prvom telu koje ste vi obeležili sa R1. Vi kažete, u svojoj izjavi, u pasusu 63 da je za telo obeleženo R1 nađeno na zemlji i da je plastična vreća bila preko gornjeg dela tela, i povučena preko donjeg dela. Ako pogledamo dokazni predmet P60, fotografija 102, hoćete li, kratko, da nam kažete šta predstavlja ta fotografija?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Ovde gde stoji ova kupa sa brojem 1, je mesto gde je bilo telo u ovim vrećama. Kad smo vreće samo okrenuli, ispod njih su provirile nove kosti, odnosno, možete videti ovde jednu potkolenicu, kako viri iz zemlje. Onda smo zaključili da ispod ovog tela obeleženog brojem 1, postoji još i drugo telo. Daljim kopanjem nismo našli samo još jedno, nego još dva tela. I njih smo obeležili brojevima 11 i 12.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Upravo ste pomenuli još dva tela označena brojevima 11 i 12. Da vas prvo pitam, da li ste mogli videti ta tela pre nego što ste uklonili ovo telo koje je bilo gore?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Ne, jer je vreća bila upravo preko ovih kostiju. Kažem, već sam rekao, ova vreća je, znači, pomerena sa ovog mesta i onda su provirile, da tako kažem, ove druge kosti.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Dobro, a sada nekoliko reči o telu R11, koje je identifikovano kao majka svedoka 4 i R12 koje vidimo na ekranu. U paragrafu 72. vaše izjave, kako bi Pretresno veće znalo, te fotografije nalaze se, takođe, i u foto albumu koji je juče predat Pretresnom veću. U paragrafu 72. vaše izjave, vi kažete da su 2 tela pronađena sa glavama, jedna leva i jedna desna cipela, kao i zarđali komad bodljikave žice, od 2,5 metra, koji je na jednoj strani imao formiranu omču koja se mogla pomerati. A sad, ako pogledamo dokazni predmet 588, možete li da nam kažete šta se vidi na toj fotografiji?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Ovde se vidi, sad jedna, malo kasnija faza, od prethodne fotografije. Naime, vidite ovde, levo stopalo ispod broja, to je ono stopalo koje je virilo, ona potkolenica. I, počeli smo dalje da kopamo, da bismo videli u pravcu, logičnom pravcu, gde se nalaze ostali delovi tela. I, onda smo, da tako kažem, napipali, kad smo našli glavu ovog broja 11, napipali smo, uz tu glavu i drugu glavu, i zaključili da ima još jedno telo, eno ga gore broj, i nastavili dalje da kopamo. Sledeće to telo obeležili smo brojem 12. I evo je ta fotografija koja pokazuje, na neki način, odnos između ova dva tela.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Kako bi stvari bile sasvim jasne, ovo stopalo koje ste pomenuli, je stopalo tela broj 11?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Takođe ste pomenuli da ste pronašli i zarđalu bodljikavu žicu blizu ta dva tela. Pokazaću vam sada jedan kratak video snimak, to je dokazni predmet 452. Počinje na 00: 30: 24.

(video snimak)

TUŽILAC ISSA: Nemamo transkript, ali recite nam šta to sada gledamo?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Pa, gledamo, praktično, kako smo prvo oslobodili telo od zemlje. Telo je više bilo pomešano sa zemljom, prislonili smo, približili smo vreću za tela, da bismo što manje manipulisali telom, jer vidite, kako uhvatite za jedan deo tela, drugi deo tela ostaje u zemlji. Zato što je izmešano, zalepljeno za zemlju. I onda pokušavamo da samo prevrnemo telo u lešnu vreću, koliko je, naravno, to uvek moguće, a posle toga, kad prebacimo veći deo tela, onda, videće se verovatno kasnije, kako probamo da iz zemlje iščupamo ostatke, odnosno kosti koje su ostale, jer su tela, praktično, bila sva u podmaklom stadijumu truleži, praktično raspadnuta. Ovo sam ja u zelenoj majici i upravo pretražujem u zemlji, rukama, tražeći da li ima još delova kostiju koji su ostali u tom blatu. Suština je bila da na licu mesta, prvo pokupimo sve ljudske ostatke i koliko god je to moguće, da odredimo da li svi ti ljudski ostaci pripadaju jednoj osobi, ili možda, eventualno dva, kao što ste videli iz prethodnih snimaka.

TUŽILAC ISSA: Zaustavila sam traku na 00: 32: 12: 9, a malo pre toga, svedok se identifikovao kao osoba koja uzima kosti i stavlja ih u vreću. A sada možemo da idemo dalje.

(video snimak)

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Vi ovde, nešto držite sada u ruci, na 00: 32: 36, šta je to?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Malopre, ako ste приметili kako sam se trgao, to sam se bio nabo, a onda ste mogli, ako imate prevod ovog zvuka, da vidite kako sam tražio neke jače rukavice. I kad smo kopali dalje, evo šta smo našli. Tu bodljikavu žicu, ali evo vidite, može da se nazre omča klizajuća, na ovoj bodljikavoj žici. Pošto smo tela praktično već izvadili, ovu žicu smo, znači, našli kad smo tražili eventualno zaostale delove kostiju, onda smo je našli. Tako da nismo baš mogli da odredimo kom telu, da tako kažem, ova žica pripada. U svakom slučaju, našli smo je bliže telu broj 12 i zato smo je posle i spakovali u istu vreću sa telom broj 12.

TUŽILAC ISSA: Hvala. Za zapisnik. To je 00: 32: 43.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Kada kažete da niste mogli da utvrdite kojem je telu pripadala, mislite da kažete da je to bilo između tela 11 i 12?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Pa praktično, između.

TUŽILAC ISSA: A sada dokazni predmet P506.

SUDIJA ORIE: Gospođo Issa, samo da razjasnimo jednu stvar. Vi govorite o bodljikavoj žici između dva tela. Da li je ta bodljikava žica stajala posebno, nezavisno od tela ili je, recimo, na primer, možda bila omotana oko nekog dela tela. Shvatate šta mislim da kažem. Recimo, možda je mogla biti oko ruke ili je mogla biti odmah pored ruke. Jeste li, u bilo kojem trenutku, pronašli da je ta bodljikava žica bila u takvom položaju, da na neki način prolazi oko nekog dela tela?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ: Kao što ste videli, u zemlji se prvo nalazilo telo i mi smo veći deo tela, onako u delovima, izvadili, a onda smo, onda sam ja, kao što ste videli, golim rukama, u rukavicama, tražio zaostatke zaostalih kostiju. U takvoj situaciji, na kraju sam napipao žicu. Teško je odrediti da li je žica bila oko nekog dela tela ili nije. Praktično, mi to nismo videli, ali je nađeno, rekao sam, uz telo i videli ste po snimku, pošto smo izvadili one, pošto sam ja izvadio one druge ostatke, zaostale delove kostiju, da sam na kraju, tražeći i dalje kosti, nabo se na žicu i našao žicu.

SUDIJA ORIE: Da li ste bilo gde, u blizini, primetili, recimo, neku ogradu od bodljikave žice ili tako nešto. Koliko ja shvatam, bodljikava žica često se koristi za ograđivanje, recimo, područja za stoku ili tako nešto. Jeste li tako nešto videli u blizini?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ: Bodljikave žice je bilo tamo, u blizini farme, jer to su, oko farme su se nalazile plantaže voćnjaka, pa recimo, jedna parcela velika, ogromna, šljiva, druga recimo, nečeg drugog i te parcele, sa tim voćima, su bile ograđene bodljikavom žicom, verovatno da stoka ne bi ulazila unutra, i da ne bi ta stoka uništavala to voće.

SUDIJA ORIE: A najbliža tačka gde ste videli takvu ogradu od bodljikave žice, je koliko udaljena, otprilike?

SVEDOKA ALEKSANDRIĆ: Praktično je to bilo uz *Ekonomiju*, gore, uz zgradu *Ekonomije*.

SUDIJA ORIE: Znači, najmanje nekoliko stotina metara.

SVEDOK ALEKSANDRIĆ: Trista metara koliko se sećam i koliko sam juče rekao.

SUDIJA ORIE: Izvolite nastavite.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Profesore Aleksandriću, kad ste malopre rekli da je to odmah do *Ekonomije*, da li biste mogli da pogledate ovaj snimak iz vazduha koji se nalazi iza vas i možete li, sada, na tom snimku da pokažete gde se nalazi ta *Ekonomija* i gde se nalazi ta oграда? To je uvećanje dokaznog predmet P615.

SUDIJA ORIE: Profesore Aleksandriću, imamo problema, ukoliko ne podesite mikrofona onda prevodioci ne mogu da čuju. Molim vas da ostanete što je moguće bliže mikrofona.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Znači, vi ste maločas pokazali gornji levi ugao, uvećanja 615.

SUDIJA HOEPFEL: Gornji desni ugao.

TUŽILAC ISSA: Izvinite.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ni ja nisam video šta je uradio.

SUDIJA ORIE: Molim vas da ponovo pokažete tu *Ekonomiju*, gde se nalazi ograda od bodljikave žice. Evo sada na ovoj fotografiji.

SVEDOK ALEKSANDRIĆ: Ja bih malo šire objasnio. Ovo je prilazni put, ovo je to mesto gde smo našli grupu tela, a ovo je put koji vodi, ovako za *Ekonomiju* i ovo je zgrada *Ekonomije*. Praktično, voćnjaci su sve ovo i ovde pozadi i ovde, a to koliko se sećam, imate u dokaznom materijalu, na jednoj skici, gde je čak, čini mi se obeleženo o kojim voćkama se radi. U svakom slučaju, zgrada *Ekonomije* je ovde.

SUDIJA ORIE: Znači, vi sada pokazujete voćnjake koji su zasađeni od zgrade *Ekonomije*, u smeru Radonjičkog /Radoniq jezera, blizu zgrade *Ekonomije*. Da li ste tamo videli tu bodljikavu žicu ili ste je videli još na nekom mestu bliže mestu gde su pronađena tela?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ: Bodljikava žica je bila u ovom delu, negde oko ovih voćnjaka, a ovde gde je bila, bila je praktično uništena, nikakve ograde nije bilo. Možda je nekad bilo, ne znam, ali mi kad smo došli nije bilo.

SUDIJA ORIE: Svedok je sada pokazao područje uzvodno od *Ekonomije*, gde se može videti više zasađenih linija plantaže. Izvolite nastavite.

TUŽILAC ISSA: Hvala.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Možete ponovo da sednete profesore Aleksandriću. A sada vrlo kratko dokazni predmet 506, srednja fotografija. Možete li nam reći šta pokazuje ta fotografija?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Ova fotografija pokazuje telo u vreći, sa bodljikavom žicom, i to kako vidim, noge od stola, znači, kad je telo otvoreno u improvizovanoj obdukcionalnoj istrazi u sali u hotelu *Paštrik*, kad smo vreću otvorili da bismo radili obdukciju. Da, vidite ovde stolove okolo.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: A sada, ako pogledamo gornju fotografiju, vidimo oznaku 12?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Da, da to je telo 12.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Dobro. Da razjasnimo. Vi ste ranije, profesore Aleksandriću rekli da niste znali kojem bi telu pripisali bodljikavu žicu. Postoji li neki poseban razlog zbog kojeg ste na kraju odlučili da to pridružite telu broj 12?

SUDIJA ORIE: Upravo nam je rekao da je to bilo najbliže tom telu. Ako tražite još neko drugo objašnjenje, u redu, ali ako ste misli samo to da pitate...

TUŽILAC ISSA: U redu. Idem dalje.

SUDIJA ORIE: Izvolite nastavite.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: U paragrafu 257. vaše izjave kažete da su tela pronađena na površini, najverovatnije bila tamo nekoliko sedmica, a tela pronađena ispod površine i još nekoliko sedmica duže od onih na površini. To znači da su tela ispod površine, tamo najverovatnije bila tamo nekoliko meseci. Možete li nam, prvo, objasniti šta je osnova za taj zaključak, da su tela na površini tamo bila nekoliko sedmica?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Pre svega, stepen raspadnutosti, odnosno uznapredovalosti truležnih promena na leševima. Drugo, pozicija leševa, gde su bili praktično na površini ili na samoj površini pomešani sa zemljom, a ne potpuno zatrpani zemljom. Za razliku od tela, recimo, broj 14 i 15, gde smo našli praktično samo kosti ispod gomile šljunka. A ta gomila šljunka očigledno nije prirodnim putem nastala, jer da je voda nosila šljunak ne bi napravila onakvu kupu šljunka iznad, da ne kažem čistih kostiju, bez imalo mekih tkiva, govorim za brojeve tela 14 i 15. Dakle, postoji bitna razlika u stepenu truležnih promena onih tela koja su bila praktično na površini pomešani sa zemljom i onih koji su bili dublje u zemlji. Naravno, i poznavajući proces truljenja, uzimajući u obzir i letnje vreme sa visokim temperaturama, ali i područje gde su česte kiše, procena je moja da su tela na površini tu ležala nekoliko nedelja, a ona tela koja su bila dublje i koja su bila dublje, gde su se posmrtni ostaci sastojali praktično od, da ne kažem čistih kostiju, da su ležala dole nekoliko nedelja više.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Hvala. Da li je bilo još nekih tela koja ste pronašli ispod nekog drugog tela, slično ovoj situaciji koju smo videli sada, sa R11 i 12, koji su pronađeni ispod R1?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Ispod R3 pronađeno novo telo obeleženo sa R13 i kad smo na kraju, sve ono što smo videli, ne, kad smo na kraju kopali zemlju nasumice da sondiramo teren, da vidimo da nema još nešto ispod zemlje, onda smo naišli na 30 centimetara ispod površine zemlje, na broj 16, a ispod njega, znači još dublje, na broj 17.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Da razjasnimo. Tela 16 i 17 nisu bila ispod drugih tela?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Dobro. Idemo onda sada na R13.

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Ja sam vam samo objasnio da je 17 bilo ispod 16. U tom smislu sam rekao.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: A 16 je bilo ispod površine?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: 30 centimetara ispod površine zemlje.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: A sada nekoliko reči o R3 i R13. R3 identifikovan je kao Misin Berisha, a 13 kao Idriz Hoti. Možete li nam prvo reći, da li je R13, Idriz Hoti bio vidljiv ispod R3, pre nego što ste uklonili R3?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Ne, čak ni R3, koliko se sećam, virili su im samo delovi, čini mi se, pantalone. I naravno, kosti u, delovi nogu u pantalonama.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: A sada P594, fotografija broj 33. Kažite nam, ukratko, šta pokazuje ova fotografija?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Ona upravo pokazuje našu metodologiju, jedan deo naše metodologije rada, odnosno obeležavanje i vreće na kraju, pre nego što se ona, što kažu, zakopča.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: I to, znači, na licu mesta kod kanala?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: A sada, profesore, nekoliko reči o nalaženju omče električnog kabla i metalne žice.

SUDIJA ORIE: No, pre nego što nastavite, gospođo Issa, želeo bih da jedna stvar bude vrlo jasna. Sada je Pretresnom veću obelodanjen i drugi izveštaj, on još nije u spisu, ali mi naravno čitamo te stvari, kad ih dobijemo. I tamo ispada, da se tamo daju konkretni razlozi u vezi sa R14, zašto drugi eksperti imaju različito mišljenje o vremenu koje je taj leš proveo tamo. Zašto ne pitate ovog svedoka, da li je on obratio neku pažnju na te okolnosti, jer je to relevantno za druge eksperte. To će, najverovatnije, biti sporna stvar, a ne samo da vam svedok ponavlja ili možda, tek razjašnjava, ono što se već nalazi u njegovom izveštaju. Ja vam, evo dajem, tek jedan primer onoga što će, najverovatnije, biti u samoj srži spora dveju strana u vezi sa ovim.

TUŽILAC ISSA: Da, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Molim vas da pokušate da se koncentrišete. Ja očekujem da će se Odbrana usredsrediti na stvari koje se vama čine solidne. Naravno, ja ne tražim da vi nagađate o tome šta bi sve Odbrana mogla kasnije da pomene, ali isto tako, to sad mogu reći i pred Odbranom. Ja pretpostavljam da će ovaj francuski izveštaj, sačinjen na zahtev Tužilaštva, ukoliko se ovaj predmet nastavi, u nekom trenutku postati dokazni predmet, i ukoliko je to namera, mogli bismo to sad već da predvidimo. On je kasno obelodanjen Pretresnom veću, to je istina i zato bih sad želeo da se koncentrišete na takve stvari, a ne da pitate da li je ovo oznaka na telu u kanjonu. Naravno, vidimo, to nije betonski deo, to smo videli, do sada smo već 70, 80 puta čuli tu stvar. I, isto tako, sami možemo da vidimo te oznake i sami možemo da vidimo da je ovaj donji deo, nizvodno, kanjon, a ne betonski kanal. Izvolite nastavite.

TUŽILAC ISSA: Mogu li samo da prvo završim neke stvari.

SUDIJA ORIE: Da, da, naravno.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: A onda ću se pozabaviti ovim što ste vi sugerisali. Paragraf 98. vaše izjave, profesore Aleksandriću. Vi u paragrafu 98 kažete, to ste pomenuli juče, a i

danas, da je taj kabl, koji je pronađen tamo, crni kabl, iste vrste kao onaj pronađen na *Ekonomiji*. Želim da vam sada skrenem pažnju na dokazni predmet P604, broj 154. Molim vas, ukratko, šta ova fotografija pokazuje?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Ova fotografija pokazuje gomilu jednog planinarskog kanapa, to je iznad gore. A ovde, relativno pravo, ali u sredini, malo iskrivljeno, to je taj kruti električni kabl, koji je istih karakteristika. Dakle, deo tog kabla koji je istih karakteristika kao onaj kabl na *Ekonomiji*.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Hvala. A sada, telo R8. U paragrafu 111 vaše izjave, kažete da je najveći deo tela R8, bio pokriven zemljom, tako da su bili vidljivi tek delovi odeće i kostiju. Telo je pažljivo otkriveno i među fragmentima pronađena je omča od planinarskog kanapa u području vrata. Taj kanap je bio 1 centimetar debeo i otvor omče, otprilike odgovara, vratu normalnog odraslog čoveka. A sada dokazni predmet 452, želim vam pokazati kratak video snimak koji počinje na 00: 52: 49.

(video snimak)

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Dakle, ovde smo našli jedan kraj kanapa, i vidite, pored kolena, ovo sam ja, pored mog levog kolena, lobanja. Ovo je već dalje, ovo je nešto drugo, već u samom kanalu. Vidite, ja pokušavam, kad smo očistili lobanju i kanap, onda smo slikali, ja sam pokušao da izvučem taj kanap koji se nalazi u predelu vrata. Ovde se već može nazreti, da tako kažem, deo omče. Dakle, pratili smo, praktično, kao arheolozi. I, na kraju, kad smo izvukli omču, videćete, možda će to biti i prikazano, da je omča veličine obima vrata odrasle ljudske osobe. A ovo je pozicija, u kojoj smo tu omču našli.

TUŽILAC ISSA: Samo za zapisnik da kažemo. Da sada, govoreći o omči o kojoj je reč, nalazi se na 00: 53: 33. 2 i molim da se ovo pusti, odnosno da se malo dalje da video snimak.

(video snimak)

TUŽILAC ISSA: Molim da tu zastanemo.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Čija je to ruka koju vidimo kako drži ovu omču koju ste ranije opisali, na 00: 53: 55. 1?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Moja.

TUŽILAC ISSA: Hvala.

SUDIJA ORIE: Gospodo Issa, da li bi bilo ikakve razlike da je to ruka nekog pomoćnika ili nekog od kolega?

TUŽILAC ISSA: Ne, časni Sudi, samo sam htela da se identifikuje ko je to.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Kada je reč o telima R14 i R15, i govoreći o tim telima, u paragrafu 134, profesore Aleksandriću, vi kažete da se „oko 2 metra, udesno od tela R10, iz pravca kanala, na kraju tog betonskog zida kanala, sa druge strane, nalazila gomila šljunka na kome su pronađeni delovi, odnosno na kojima nije bilo ljudskih kostiju. Međutim, pošto je bilo oštećenja tog zida, odnosno iznad zida, od projektila, postojala je mogućnost da je telo bilo ispod tog šljunka, pa smo mi vrlo obazrivo uklonili taj šljunak“. Moje pitanje je, zbog čega je to oštećenje zida od projektila dovelo do toga da vi tražite nešto ispod te gomile šljunka?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Zato što su to bila oštećenja od projektila, s jedne strane. S druge strane, imali smo gomilu šljunka u vidu humki. I na kraju krajeva, pa ne radim ja ovaj posao od juče, niti sam u to vreme radio dva dana taj posao. Imam neko iskustvo, profesionalno, i posumnjali smo da se, možda, dole nalaze tela i pretražili smo i našli.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: U redu. Da sada, samo na kratko, pogledamo dokazni predmet 452, to je još jedan video snimak.

(video snimak)

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Na 01: 06: 17. 8, hoćete li samo da nam ukratko kažete šta vidimo tu?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: To su oštećenja od projektila na zidu, obeležena strelicom.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Molim da nastavimo sa ovim snimkom.

(video snimak)

TUŽILAC ISSA: Da se, na kratko, zaustavimo na 01: 06: 37. 5.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Samo nam, ukratko, recite šta tu vidimo, profesore Aleksandriću?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Pa ceo snimak je bio, upravo to, da se ispod ovih oštećenja od projektila, ovo je pozicija kad smo šljunak uklonili i ovde smo našli, evo vidite ovde par nekih cipela, papuča i delove kostiju koji se ovde slabije vide, označeni brojem 14 i ova kupa bela, tu se slabije vidi slovo R.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Ali, tu vidite oznaku koja je obeležena brojem 14, je li tako?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Molim da nastavimo sa ovim snimkom

SUDIJA ORIE: A da je svedok rekao, ne, ne vidimo to 14. Gospođu Issa, pa i mi čitamo i mi gledamo i imamo oči i imamo čak i nešto mozga, molim vas.

TUŽILAC ISSA: Razumem to, časni Sude, ali ja sam to rekla radi zapisnika.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Da, mislim da ste vi upravo pomenuli koju to fotografiju gledamo. U redu, ukoliko je to potrebno. Možda sam ja i prebrzo reagovao. No, nastavite sada.

TUŽILAC ISSA: Da nastavimo sa video snimkom.

(video snimak)

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: I ovo je druga gomila kostiju, obeležena brojem 15, opet sa nekim cipelama i delovi kostiju. Vidite kako su kosti praktično bez ikakvog mekog tkiva.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: U redu. Za zapisnik da kažem, da je to na tački 01: 06: 51. 3. Idemo sada dalje i pogledamo dokazni predmet P596.

SUDIJA ORIE: Gospođu Issa, samo radi praktičnosti. Ukoliko ima nešto što je tako očigledno da se vidi, a mislim da Odbrana ne bi imala ništa protiv da to pogledamo.

ADVOKAT GUY-SMITH: Da, nema problema.

SUDIJA ORIE: U redu. Idemo brže samo, molim vas.

(Tužilaštvo se savetuje)

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Da se vratimo na ovu sliku koju smo upravo videli, profesore. Koji je bio značaj pronalaženja tih ogoljenih kostiju ispod tog zida, kod tela obeleženog kao telo broj 15.

ADVOKAT DIXON: Izvinite, časni Sude ...

mislim da sada zalazimo u područje koje izlazi izvan okvira svedočenja, odnosno stručnosti ovog svedoka.

SUDIJA ORIE: Da, ali da sačekamo i da vidimo šta ćemo čuti kao odgovor.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Profesore Aleksandriću, možete li odgovoriti na moje pitanje, molim vas.

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Izvinite, ponovite ga.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Možete li reći, profesore Aleksandriću, koja je bio značaj pronalaza tih ogolelih kostiju koje ste upravo pokazali na tom videu, koje je pripisano telu broj 15, ispod tog betonskog zida?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Pa, opšti značaj je kao značaj bilo kog pronađenog tela, da smo našli jedno telo više, jer smo našli telo, odnosno i 14 i 15, ispod humke, koja je očigledno, onako u vidu kupe, u vidu humke, gomila šljunka nije mogla nastati prirodnim putem, tako da je voda napravi noseći kamenje, nego očigledno je ta humka napravljena aktivno od strane drugog lica.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Ali, da li ima nekog značaja u tome što su te kosti pronađene na, ispod tog, ispod te gomile šljunka i da li to ima nekog značaja, s obzirom na vašu sposobnost da utvrdite vreme smrti tog konkretnog tela?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Konkretnog broj 15. Ali, ja bih pre rekao, znači uopšte i u odnosu sa onim oštećenjima od projektila, kao što je i na ovim fotografijama vidimo. Na ovoj fotografiji, recimo 76, gde vidite, pa i fotografija 74, gde vidite međusobni odnos tela, ali i njihov odnos prema ovim oštećenjima od projektila, ... pozicija tela 14 i 15, u odnosu na oštećenja od projektila na zidu iznad njih.

ADVOKAT DIXON: Časni Sude, mi jesmo zašli u to područje. Ja tvrdim da ovaj stručnjak nije stručnjak za balistiku i za pravac kretanja projektila, odakle bi oni mogli doleteti, odnosno, odakle su ispaljeni. Prema tome ovaj krajnji zaključak na koji smo mi već imali prigovor u njegovom izveštaju, u paragrafima 47 do 49, da se ovde radi o nekoj vrsti stratišta, on takav zaključak ne može da izvuče, on nema stručnosti o tome.

SUDIJA ORIE: Ja ne znam da li je on izveo bilo kakve zaključke, on je samo rekao svoja zapažanja o položaju tela u odnosu na oznake oštećenja od metaka. Prema tome,...

ADVOKAT DIXON: Da, ali je takođe tu primetio odakle su ti meci mogli da dođu.

SUDIJA ORIE: Da, ali da sačekamo šta će biti sledeći korak. Nemojte prejudicirati. Ako dođemo do momenta gde vi možete da kažete da svedok nije mogao dati takvu primedbu, niti izvući takav zaključak, sa obzirom na svoju stručnost, onda ... Ja bih, pre toga, hteo da čujem da je takav zaključak izveden, a ne da anticipiramo, jer i u tom slučaju, prigovor koji se daje posle jedne takve izjave, je podjednako valjan, kao i prigovor koji se daje unapred, u očekivanju da će nešto takvo biti rečeno.

ADVOKAT DIXON: Da, ali ja to zasnivam na izjavi i mislim da će gospođa Issa, upravo, u tom smeru voditi ovog svedoka.

SUDIJA ORIE: Da vidimo šta će se dogoditi. Izvolite nastavite.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Profesore Aleksandriću, vi ste upravo pomenuli da, kad ste pogledali ovo, pogledajmo sliku 75, molim. Dakle, na toj fotografiji vidimo tela obeležena brojevima 3, 4, 5 i 7, koja se nalaze odmah ispod tog betonskog zida, gde ste vi opisali da ste videli tragove od metaka. Ako se na trenutak, sada, usredsredimo na telo R5, koje je kasnije identifikovano kao telo Xhevata Berishe, molim vas da pogledate dokazni predmet P601 i to fotografiju 106. Možete li da nam kažete, profesore Aleksandriću šta predstavlja ta fotografija?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: To je telo u nekim pantalonama i plavom džemperu, koje se videlo ovako, kako se videlo na licu mesta, kad smo ga našli. Na džemperu, ovom plavom, možete videti rupe od projektila.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Kada govorite o tom delu odeće, govorite, u stvari, o tom plavom džemperu, je li tako?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Kakav je bio značaj tih rupa od metaka u tom džemperu, s obzirom na mesto gde ste našli to telo? Šta je vama tu bilo značajno?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Pre svega, ove rupe od projektila. Drugo, obdukcijom ovog tela, takođe, su ustanovljena oštećenja na kostima, nastala od projektila. A odmah, mogu vam reći, da svih 9 tela, znači od 1 do 10, koji su se u prvom momentu našli na površini zemlje, da ne zaboravite da je broj 6 bio, bila obeležena papuča. Znači, od svih 9 tela, samo tela 7 i 9 nisu imali na kostima oštećenja od projektila. Uzimajući, dakle, vidite odnos svih tela kakav je bio, pa ovo telo 5, njihov međusobni odnos, odnos tih tela prema zidu, odnosno oštećenjima na zidu, pa ostavljam Sudu na ocenu, da ne dajem ja svoje mišljenje, možda nisam stručan za to, da li su te osobe sa ovakvim povredama i sa ovakvim tragovima na licu mesta tu, likvidirana ili ne.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Profesore Aleksandriću, vi ste pomenuli da je tokom autopsije bilo znakova da su sva ova tela imala oštećenja na kostima, uključujući i telo 5. Htela bih samo da vam skrenem pažnju na dokazni predmet P672. Radi se o izveštaju o autopsiji koji je pripremio profesor Hoff Olsen, a to nije sporno, časni Sude. Dakle, da vas samo uputim na rezime, na prvoj stranici tog izveštaja, da li vi znate da je profesor Hoff Olsen utvrdio da je uzrok smrti bila rana od vatrenog oružja, rana na glavi, a dodatni nalaz bi bio da je ta žrtva umrla od rane na telu, od vatrenog oružja. Da li ste vi znali za to, profesore Aleksandriću?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Ne, ovo prvi put i vidim i čujem.

SUDIJA ORIE: Gospođo Issa, sekretar ne shvata tačno o kom se predmetu radi, P672, jer postoje redni brojevi do broja 615.

TUŽILAC ISSA: Da, izvinjavam se. Mi smo, u stvari, tek nedavno dodali taj dokazni predmet. Radi se o predmetu 617, a to je po spisku 65 ter, broj 913.

SUDIJA ORIE: U redu.

TUŽILAC ISSA: Hvala. Samo bih htela da kažem, časni Sude, s obzirom na vreme koje imam na raspolaganju, ja ću sada preći na jedno drugo područje. No, vama prepuštam odluku o tome kada ćemo napraviti pauzu.

SUDIJA ORIE: Pauza je, obično, u 10,30. Samo da kažem, vi ste sada pokazali izveštaj o autopsiji. Sada znamo da je profesor Aleksandrić po prvi put čuo za ovo. I pošto to sada znamo, pitam se šta treba da činimo sa njegovim odgovorom.

TUŽILAC ISSA: Pa ja ću upravo postaviti još neka pitanja.

ADVOKAT DIXON: Ako možemo samo da pojasnimo. Postoji čitav niz izveštaja o autopsijama koji su kasnije uradili međunarodni stručnjaci.

SUDIJA ORIE: Da, ali sačekajmo prvo da vidimo šta će gospođa Issa pitati. Pa, mi to ne znamo, da sačekamo to.

ADVOKAT DIXON: Pa to je da bismo uštedeli na vremenu.

SUDIJA ORIE: Gospođu Issa, molim vas postavite pitanje.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Da li su ti nalazi, profesore Aleksandriću, podudarni sa vašim zapažanjima, kada su ta tela pronađena ispod zida, naročito kada je reč o telu broj 5?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Ne mogu ovako *ad hoc* da kažem, da li su podudarni sa našim nalazima, ili ne. To bi trebalo vreme i da pročitam i jedne i druge nalaze, natenane, da to prostudiram. Ali konkretno znam da smo i mi na telu broj 5 našli povrede od projektila, gde tačno, nemojte me terati da se tih detalja sećam toliko. Dakle, morao bih da pročitam pa da uporedim. Ali, u svakom slučaju znam, da smo i mi pronašli, da, rekao sam sa tih, 9 tela na površini samo telo 7 i 9, kod tih tela mi nismo našli povrede od projektila.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Hvala. Da pogledamo, onda, telo broj 9. Konkretno, dokazni predmet 605, fotografija 158. Hoćete li da kažete, samo ukratko, profesore Aleksandriću, šta se vidi na toj fotografiji?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Ovde gde je kupa obeležena brojem 8, vidite jednu belu stenu, a ulevo nje vire, dole iz zemlje, delovi kostiju u nekoj odeći. To je telo bilo broj 8, a levo ovde, praktično na površini zemlje, je drugo telo koje smo posle obeležili brojem 9. Odnosno, ne posle, već je bilo obeleženo, ne znam, verovatno je skinut broj ovde, pa je tada kad je skinut broj napravljena fotografija. A zašto smo skinuli broj? Jer nam je praktičnije bilo da prvo uklonimo telo 9, da nam ne bi smetalo pri otkopavanju ovog tela pod brojem 8.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: U redu. Da onda pogledamo dokazni predmet P 469. Radi se o izveštaju o autopsiji iz 1998. godine. Mislim da ste vi to potpisali, kao što ste to rekli u svojoj izjavi, da ste vi potpisali sve izveštaje o autopsijama u vezi sa pronalaženjem tela na jezeru Radonjić/Radoniq. Da pogledamo sada drugu stranicu, paragraf 7. tog izveštaja i skrećem vam pažnju, profesore Aleksandriću, na središnji deo tog pasusa.

(Tužilaštvo se savetuje)

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Pa pogledamo drugi deo paragrafa 7. „Odeća koja je pronađena na telu broj 9, koje je na kraju identifikovano kao telo Pala Krasniqija, opisano je delimično kao pantalone od sportske odeće sa vertikalnim šarama u obliku pruga, i to sa jednom prugom u sredini. Samo da vam skrenem pažnju na dokazni predmet P559, a imajte ovo u vidu. Iz tog dokaznog predmeta, iz srednje fotografije vidimo da se govori o R9, radi se o delu odeće. Molimo da pogledamo tu gornju fotografiju izbliza. Hoćete li, ukratko, samo da nam kažete, šta se tu vidi?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Mislim da vam je bolja ona prethodna fotografija, ona iz sredine, gde se vide tačno ove štrafte na ovim pantalonama, to je donji deo trenerke i gde se vide uzdužne štrafte na bočnom delu nogavice i gde se vide ispisana slova "USA".

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Da pogledamo onda ponovo tu srednju fotografiju.

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Evo vidite, u gornjem delu ove raznobojne uzdužne štrafte, duž bočne strane nogavice, vidite kao piše oznaka "USA". Ova fotografija je snimljena nakon pranja i sušenja odeće. Morate samo shvatiti da nismo smeli detaljno da peremo odeću, jer je ona jako bila trošna, jer je i ona bila truležna, propala, tako da je prano koliko da se skine ona velika gomila blata, a da se opet sačuvaju karakteristike odeće, radi identifikacije.

TUŽILAC ISSA: Časni Sude, sada želim da napomenem da bih htela da pređem na drugo područje.

SUDIJA ORIE: Samo da pitam, da li je sporan identitet R9.

ADVOKAT DIXON: Ne, to je jedna od usaglašenih činjenica da je DNK analizom, za odbranu gospodina Haradinaja, utvrđeno da je da je to Pal Krasniqi.

TUŽILAC ISSA: Pa, razlog zašto sam postavila ta pitanja, časni Sude, jeste, ako se sećate, da je svedok broj 6 dao opis odeće koju je nosio Pal Krasniqi, poslednji put kada je viđen i prema tome, relevantno je za potrebe utvrđivanja kada je on tačno poslednji put viđen, nakon što je potpuno nestao, a ne radi same identifikacije.

SUDIJA ORIE: Da. Hoćete da kažete da je odeća u kojoj je poslednji put viđen, da je to odelo koje je pronađen na telu kada je telo pronađeno.

TUŽILAC ISSA: Da.

SUDIJA ORIE: U redu. Hvala na pojašnjenju. Možda mi možete pomoći oko još nečega. Kod tela broj R5, o čemu je tu bilo reči? Postoje dva izveštaja o autopsiji i bar u jednom od tih izveštaja se kaže da je moguće da je on bio pogođen u glavu, međutim, i u neki drugi deo tela.

TUŽILAC ISSA: Da. Kao što ste shvatili iz prigovora mog uvaženog kolege, postoji niz paragrafa u izjavi broj 92 ter koji su usaglašeni usmeno, zajedno sa Odbranom.

SUDIJA ORIE: Da. Ali, mi o tome nismo obavešteni.

TUŽILAC RE: Moram ovde da se umešam. To je bilo pismo koje sam ja poslao, odnosno e-mail koji sam poslao Pretresnom veću i Odbrani, juče.

SUDIJA ORIE: Kada?

TUŽILAC RE: Negde u toku jutarnjih sati.

SUDIJA ORIE: U redu, u tom slučaju se izvinjavam. Nastavite gospođu Issa.

TUŽILAC ISSA: Časni Sude, sad nameravam da pređem na jedno drugo, poduže područje.

SUDIJA ORIE: U tom slučaju bolje da sad napravimo pauzu. Gospodine Guy-Smith, izvolite.

ADVOKAT GUY-SMITH: Samo da podsetim da je bilo reči o mogućnosti da se koristi onaj francuski izveštaj, pa ne znam da li će se to dogoditi, i o kojim će pitanjima biti reč.

SUDIJA ORIE: Da, to je nešto što sam ja sugerisao gospođi Issa.

TUŽILAC ISSA: Pa, moguće je da o tome možemo da porazgovaramo nakon pauze.

SUDIJA ORIE: U redu. Sada ćemo napraviti pauzu do 5 do 11.

TUŽILAC ISSA: Pre nego što napravimo pauzu, međutim, samo da kažem. Gospodin Guy-Smith je nešto sada rekao i u vezi sa tim što je rekao, možda bi on mogao da nam kaže koja tela konkretno želi da se ispitaju u vezi sa tim francuskim izveštajem.

SUDIJA ORIE: Pa, ja sam to već rekao. Ne radi se samo o jednom telu, već zaključci, ... a sada ću nastojati da budem što uopšteniji u svojoj formulaciji. Dakle, o prisustvu određenih stvari na telu i o izrastanju neke vegetacije tu. To su dve teme kojima se ovaj svedok, kako se čini, nije pozabavio. Samo da proverim.

ADVOKAT GUY-SMITH: Upravo je o tome reč.

SUDIJA ORIE: Dakle, ne radi se samo o jednom telu, već o više tela. Sada idemo na pauzu. Nastavljamo u 10.55 časova. Molim ustanite.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Gospodine Re, prvo, nisam ranije video jučerašnji e-mail, ali imam sada to pred sobom, sa svim paragrafima. Čini mi se da nisam obratio dovoljno pažnje na to, jer je nama naše osoblje reklo da su to tačke sporazuma, od kojih je još 8 sporno. Isto tako, primetio sam da je u vezi sa pitanjem rupa od metaka, na R5, povučen prigovor, pa to sada izgleda, više nije sporno. Imam taj popis pred sobom gospođu Issa, tako da, kad govorimo o nekim paragrafima, koji su ovde navedeni, molim vas da kažete koji je to paragraf, a ja ću pokušati da budem više prijateljski nastrojen prema vama.

TUŽILAC ISSA: (mikrofon nije uključen)

TUŽILAC RE: Pre nego svedok nastavi, samo jedna stvar, a odnosi se na to kako ćemo se baviti izveštajima profesora Lecomtea.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC RE: Poteškoća koja je sada pred nama je da iako na izveštaju stoji datum 15. jun, prevod na engleski još nije završen. Nadamo se da će to biti napravljeno danas, sutra ili rano sledeće sedmice. Pa, ja bih zato želeo da iznesem predlog. Nadam se da će vam predlog odgovarati, a to je da idemo danas sa svedokom koliko možemo, možda pola sata i da mu damo englesku kopiju čim je dobijemo, da je damo svedoku. Profesor neće biti ovde do avgusta i onda kada dođe da kratko nastavimo, kako bi ono što možda stvara najrelevantnije sporne probleme izneli svedoku, kako bi se onda završilo glavno ispitivanje i odmah se nastavilo sa unakrsnim ispitivanjem.

SUDIJA ORIE: Ja sam ranije pitao Odbranu da odgovori na to. Zar onda ne bi bilo bolje da se od ovog eksperta zatraži da to komentariše u pismenom obliku, jer ukoliko to bude dovelo do daljnjeg glavnog ispitivanja, onda će Odbrana reći, e mi se moramo posavetovati sa našim ekspertom, i tako dalje i tako dalje. Da li je, možda, opcija ... da recimo, nedelju dana pre početka unakrsnog ispitivanja, da li je to dovoljno?

ADVOKAT GUY-SMITH: Da.

SUDIJA ORIE: Gospodine Harvey?

ADVOKAT HARVEY: *(mikrofon nije uključen)*

SUDIJA ORIE: Gospodine Dixon.

ADVOKAT DIXON: Časni Sude, pa ukoliko u preostalom vremenu, neki od nalaza ovog eksperta možemo da istražimo, onda bismo možda vreme, ipak, mogli korisno da iskoristimo, s tim u vezi.

SUDIJA ORIE: Dobro. Gospodine Re, onda je izmenjeni predlog sledeći. Čim engleska verzija bude dostupna, daćemo je profesoru Aleksandriću, on će imati priliku da komentariše u pismenom obliku. To će biti neka vrsta dodatnog ekspertskog izveštaja i to treba da bude dostavljeno Odbrani najkasnije nedelju dana pre početka unakrsnog ispitivanja. Pretpostavljam, onda, na osnovu svega ovoga, da će barem jedna od strana, uvrstiti novi francuski izveštaj, kao dokazni predmet u spis.

TUŽILAC RE: Da, ako je to u elektronskoj sudnici, mi ćemo to sigurno ponuditi na usvajanje.

SUDIJA ORE: Da, u redu, da to bude jasno, Jer, inače, Pretresno veće mora da izvodi dokaze...

TUŽILAC RE: Međutim, mi tražimo da se nešto vremena ostavi i nama, ukoliko bude potrebno, da ispitamo profesora o tom dodatnom izveštaju, kad se vrati.

SUDIJA ORIE: Da, ako njegovi komentari budu u pismenom obliku, onda se, naravno takođe, može usmeno razjasniti,. U redu, neka bude tako.

SVEDOK ALEKSANDRIĆ: Nešto ja da pitam. Morate računati da ja do 13. avgusta uopšte nisam u mojoj zemlji, u mom gradu, Beogradu, nego sam na putovanju. Tako da mi, mogu odgovoriti pismeno tek posle toga i da dobijem neki razumni rok.

SUDIJA ORIE: Da, pretpostavljam da to ne bi trebalo da bude problem, imajući u vidu raspored ovog suđenja. U redu. Isto tako, pretpostavljam, iako obično ne sme biti nikakve komunikacije između strane koja je pozvala svedoka i samog svedoka, nakon što svedok da svečanu izjavu, u ovom slučaju, u ovim okolnostima, Tužilaštvo može poslati englesku verziju izveštaja. To se, naravno, razume samo po sebi. Time ćemo se pozabaviti na kraju. A sada, gospođo Issa nastavite.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Hvala časni Sude. Profesore, a sada nekoliko pitanja o telu R20.

TUŽILAC ISSA: Za referencu Pretresnom veću, to je paragraf 166 izjave. Mi smo najavili da ćemo tražiti dodatno razjašnjenje materijala sadržanog u tom paragrafu.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: U stvari, pre toga, još jedna stvar koju sam želela da završim iz prethodnog dela vašeg ispitivanja. A to je, da se nakratko vratimo na P506, kako bismo nešto razjasnili. Ta bi fotografija sada trebalo da bude na vašem ekranu. To je fotografija autopsije tela broj 12, s bodljikavom žicom. Možete li da opišete na koji način je žica pomešana sa telom i zašto je stavljena na telo baš na ovaj način?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Ja sam već objasnio, da smo najveći deo tela, da tako kažem, prevrnuli u lešnu vreću, a onda sam, kao što ste videli na prethodnim fotografijama i snimcima, rukama tražio da vidim imali i ostataka nekih kostiju. I tako tražeći, pored delića kostiju, delova kostiju, našao sam i žicu. Prema tome, ako smo prvo stavili telo u vreću, zašto bi se mučili da telo dižemo i stavljamo žicu ispod tela, nego smo samo stavili onim redosledom kako smo šta nalazili, time . . . smo ih stavljali u vreću. I zato je ova žica ovako na telu praktično.

TUŽILAC ISSA: Za potrebe zapisnika. Bodljikava žica, izgleda da prolazi oko velikog dela kostiju, koji vire napolje i izgleda da je pomešana sa telom, onako kako je to stavljeno u vreću.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: I vi kažete da je razlog način stavljanja u vreću?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Ne, ne, ja, koliko vidim, ona je samo ovde stavljena. Možda na slici tako izgleda, ona je samo stavljena preko tela.

SUDIJA ORIE: Dobro. Što god da je slučaj ovde, to je stavljeno kasnije.

TUŽILAC ISSA: Da.

SUDIJA ORIE: To ne održava mesto gde se nalazila žica u vreme dok je telo bilo tamo.

SVEDOK ALEKSANDRIĆ: Tako je.

TUŽILAC ISSA: Tako je. A sada idemo na R20. To je leš, na kraju identifikovan, kao Ilija Antić.

SUDIJA ORIE: Za potrebe zapisnika, možda nisam to dobro izgovorio. Tu sada u zapisniku piše „to ne odražava položaj tela kad je pronađeno“. Ja sam mislio da kažem, „ne održava položaj žice na telu kad je pronađeno“. Nastavite.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Profesore, u paragrafu 168, govorite o saponifikaciji i kažete da je to poseban proces truljenja koji je javlja u vlažnim sredinama. Kažete da je to proces raspadanja, gde se meko telo pretvara u sapun. Dakle, da se usredsredimo na R20. Vi u paragrafu 164 kažete da je to telo pronađemo 500 metara nizvodno, iza malog jezera na suvom delu kanjona, jedan metar iznad površine vode. I kažete da je telo bilo pokriveno muljem i delimično i ilovačom. A sada da vam pokažemo 152, kratki snimak. Molim vas da pogledate, to počinje na 01: 44: 37. A onda ću vam postavljati pitanja.

(video snimak)

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Zaustavimo ovde. Ovo je sada na 01: 45: 22.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Profesore, možete li sada da nam opišete ovo što smo maločas videli, i u vezi sa lokacijom ovog tela u odnosu na kanjon?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: To telo se nalazi zaglavljeno ispod jedne stene, ali to nije kamena stena, to je glinena stena jedna, ilovača i nalazi se, zaglavljena je tako da se nalazi duž, znači u pravcu vodene struje. Ono je bilo jako, koliko se sećam, bilo je jako slepljeno i pritisnuto ovom stenom, glinenom stenom, tako da smo morali, nismo mogli da ga, da tako kažem, da ga odlepimo od podloge i da ga izvučemo, nego smo ovu stenu, koja je malo natkrilila telo, morali smo da je sečemo, da bismo mogli sa zadnje strane da pridemo telu i da ga odlepimo od zemlje. Ali, ponavljam, telo je bilo ovako zaglavljeno u pravcu toka vodene struje.

TUŽILAC ISSA: Molimo da nastavimo sa snimkom.

(video snimak)

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Da li je to telo, ovo što sada gledamo, na 01: 45: 30?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Da. Vidite deo stene kako natkriljuje telo. Zato smo morali da je sečemo, jer nismo mogli da pridemo, da izvučemo telo.

TUŽILAC ISSA: Za potrebe zapisnika, to je 01: 45: 46. Sada da zaustavimo. Malo pre 01: 46: 17. Da, evo, to je 01: 46: 13.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Da li je to to malo jezerce koje vi opisujete u vašoj izjavi?
SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Da, to je oko 500 metara niže od početka prirodnog kanjona.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: A sada sledeći snimak. Ovo je 01: 50: 48. Dokazni predmet 452.

(video snimak)

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Ovo vidite sliku kako smo tu stenu glinenu, iznad tela isekli, da bismo prišli telu i sad ćete videti kako telo odlepljujemo od podloge.

TUŽILAC ISSA: Ovo je 01: 51: 28. Sada molim da zaustavimo na 01: 51: 58.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Šta je ta plavo-zelena boja koju sada vidimo na ekranu?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Podloga ispod tela dobila je tu boju, jer u procesu truljenja i saponifikacije, koji je jedan poseban deo truljenja, truležne boje, odnosno truležne tečnosti su natapale donju površinu tela, tako da se boja sa odeće, praktično, preslikavala i obojila tu podlogu koja je takođe bila od ilovače. Ovakvo prebojavanje znači da je telo tu relativno dugo stajalo na ovom mestu.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: A zašto to curenje boje prema dole, inducira da je telo tu bilo dugo vremena?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Pa, upravo, kad boja dugo curi na tlo i dugo ga natapa, zato je tlo i obojeno. Da je kratko vremena bilo tu, onda ne bi bilo tako natopljeno, tlo ne bi bilo natopljeno tako bojom.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ja sada ulažem prigovor. Ovo je van ekspertize svedoka. Ovo su tek faktori koji su postojali na tom mestu. Sada se bavimo bojenjem eksternih materijala. Nema nikakve indikacije da ovaj gospodin ima neku ekspertizu u vezi sa time, pogotovo kad je reč o odeći i boji iz odeće i zaključku da je boja iz odeće uzrok boje tla.

SUDIJA ORIE: Gospođo Issa, možemo li da dobijemo neke dodatne informacije. Na primer, boja odeće. Možete li ispitati postoje li, možda, neki drugi razlozi ili druga objašnjenja koja on može da smisli. Ne znači da, ako ne može ništa da smisli, da to ne postoji. Ali, molim vas da to istražite. Gospodine Guy-Smith, to je delimično van polja ekspertize, pitanje, kako tačno boja prelazi na tlo. To možda, sigurno nije glavna ekspertiza ovog svedoka. Međutim, boja, tekućine koje cure iz tela, možda i jeste. Tako da se ovde, verovatno, nalazimo na mestu gde se dva polja ekspertize spajaju i ja ću dozvoliti svedoku da objasni zašto je on došao do tog zaključka.

ADVOKAT GUY-SMITH: Da. Međutim, u onoj meri u kojoj to izlazi van njegove ekspertize mene to i dalje brine.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Možda da vidimo još malo više trake.

(video snimak)

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Ako mogu sada da vam objasnim. Ako vi vidite, da je površina na tlu obojena tačno u granicama koje je telo pokrivalo, ima li drugačijeg logičnog zaključka, nego da je ta boja došla iz truležnih materija i odeće na tom mestu.

TUŽILAC ISSA: Za zapisnik, to je na 01: 52: 50. Da pustimo dalje.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: I dok je telo stavljano u vreću, to vidimo na 01: 53: 07, da li se na neki način raspalo?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Mogli ste videti i sami. Kad smo ga dizali, da ono što je odeća držala u sebi, to smo uspeali u komadu, da tako kažem, prebacimo u vreću, a ono što je na početku, tamo gde je odeća više bila truležno izmenjena, krta, da smo prvi deo, gornji deo tela sa glavom, u jednom delu izbacili, pa nam je ovaj drugi deo ostao, pa smo ga naknadno prevrnuli u lešnu vreću.

TUŽILAC ISSA: Za potrebe zapisnika, ova slika, gde se stavlja oznaka unutar vreće je 01: 52: 26.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Profesore Aleksandriću, da li možete da procenite, koliko je dugo to telo bilo tamo pod tim kamenjem, na osnovu vaših opservacija?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Ovo je telo, sigurno, bilo više nedelja. Ne zaboravite da je ovo sredina koja je bila delom vlažna, delom suva. Naime, kad naiđe bujica vode posle kiše, voda kvasi telo, kad se ta bujica malo povuče, onda telo ostane na suvom, tako da proces truljenja i raspadanja mnogo brži, nego da je telo samo na suvom. Tako da, uzimajući to u obzir, uzimajući u obzir visoke temperature, jer je to ipak bilo letnje vreme, kraj leta, moje mišljenje je da je to telo provelo tu više nedelja.

SUDIJA ORIE: Još uvek imam tu nekoliko pitanja. Da li sam vas dobro shvatio, da boja odeće ulazi u telo i da onda telo gubi tekućinu i to onda prelazi na tlo. Da li to tako treba razumeti?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ: Mislim da ste nešto pogrešno rekli. Upravo truležne tečnosti, pod silom zemljine težje, idu na dole, kvase deo odeće koji je ispod tela, odnosno na podlozi i onda ta truležna tečnost, da tako kažem, razvodnjava boju u samoj odeći i odeća se, i boja se ocrtava. A što se tiče, da li je to ekspert izneo mišljenje ili ne, mislim da je ovo što sam objasnio, da ta boja potiče od toga i tačno ocrtava konture tela, ne treba mnogo pameti, treba samo malo inteligencije, a neke ekspertize, ne ekspertiznog iskustva.

SUDIJA ORIE: Znači, vi rezonujete ovako. Samo tamo gde je telo bilo direktno na odeći i na tlu, samo tamo je boja odeće, kroz koju je prošla tekućina truljenja, došla do tla. A sada, jeste li razmotrili mogućnost da bi boja odeće, da tako kažem, i bez pomoći tekućina truljenja, mogla ući u tlo. Vi, naime, povezujete curenje boje sa odeće sa procesom truljenja. Imate li neka saznanja o sličnim uticajima odeće na tlo, kad na odeći nema tela. Na primer, ako neko negde ostavi farmerke, na istom mestu, dugo vremena, bez leša, neće li onda boja iz

tih farmerki, takođe, preći na tlo. Imate li neka saznanja o tome, imate li neka iskustva u vezi sa tim?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ: Imam iskustva iz drugih iskopavanja. Ali, kad je odeća, pošto je ona, da tako kažem lagana, nije pritisnuta težinom tela, ona ne prijanja čvrsto za podlogu, i nemate ovako jasnu konturu, ne biste imali jasnu konturu, recimo farmerica. Nego, tamo gde čvršće prijanja uz podlogu, imaćete tu prebojavanje. Ali, ovde imamo jednu težinu tela koja kompletnu odeću pritiska uz podlogu i zato smo dobili ovako, bukvalno, konturu tela.

SUDIJA ORIE: Meni se čini, da osim težine kojom telo pritiska na odeću, koje vam dozvoljava da nam procenite koliko je vremena to bilo tamo, možete li da objasnite zašto bi trebalo toliko vremena* Zašto taj isti proces ne može da završi, recimo, za nekoliko dana. Šta vas navodi na pomisao, na zaključak da je ta koloracija tla nastala tokom vremena koje ste vi procenili?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ: Ja vreme nisam procenio samo na osnovu koloracije, nego i na osnovu raspadnutosti leša u sredini koja je povremeno vlažna, da tako kažem, pod vodom kad struja vode nabuja posle kiše, a posle toga je suva. Dakle, i uz procenu truležnih promena na lešu i uz procenu ove prebojenosti tla ispod tela, dao sam moje mišljenje, da je telo tu bilo više nedelja.

SUDIJA ORIE: Ali, istovremeno, koloracija tla je, izgleda, jedan od relevantnih faktora. Na osnovu čega ste vi zaključili da koloracija tla podržava zaključak da je telo tamo bilo duže vremena?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ: Ja sam rekao, jeste to vrlo važan elemenat, koloracija tla, ali i sklop ostalih okolnosti. Ne zaboravite da je bila i stena preko tela, ne potpuna, ali ipak dovoljna da ga drži tu čvrsto, toliko čvrsto da mi nismo mogli da ga izvadimo, nego smo morali da sečemo tu glinenu stenu. Dakle, ne samo koloracija, ona jeste bitan elemenat za ovu procenu, ali i sve ostale okolnosti. Dakle, govorimo o konkretnom slučaju za ovo telo.

SUDIJA ORIE: Da, to razumem. No, u isto vreme, budući da je koloracija važan faktor, da li se zna nešto o brzini koloracije tla na kojem leži telo sa nekom težinom?

SUDIJA ALEKSANDRIĆ: Ja ne znam nešto precizno o tome, ali je ovo moj zaključak na osnovu iskustava koje sam imao i posle koje sam stekao iskopavajući u Batajnici tela, a i neke ekshumacije koje sam radio u Bosni u vreme ratnih dana.

SUDIJA ORIE: Da li, onda, dakle, mogu da zaključim da, kad se pozivati na vaše iskustvo, da nam onda kažete da, u sličnim situacijama gde se znalo da su tela provela *in situ* duže vremena, da ste tada videli sličnu koloraciju tla? Jesam li to dobro razumeo?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ: Recimo tako.

SUDIJA ORIE: Isto tako, u situacijama u kojima je bilo poznato da tela nisu bila dugo vremena u takvoj situaciji, da je koloracija tla bile manje izražena ili je možda, čak, nije bilo.

SVEDOK ALEKSANDRIĆ: Bila je na pojedinim mestima, samo a ne ovako, difuzno, ... tačno po konturama tela, kao što je bilo u konkretnom slučaju.

SUDIJA ORIE: Hvala, izvolite nastavite gospođu Issa.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Samo da se na nadovežemo na to. Profesore Aleksandriću, vi ste rekli da je proces saponifikacije i dekoloracije jedan od indikatora za to koliko je vremena telo provelo ispod kamenja. Želim da vam skrenem pažnju na paragraf 168 vaše izjave ...

ADVOKAT GUY-SMITH: Oprostite, mislim da se gospođa Issa nije sada dobro izrazila. Ona je govorila o dekoloraciji, a mislim da se radi o dekompoziciji.

TUŽILAC ISSA: Ja mislim da je svedok, između ostalog, rekao da zbog saponifikacije dolazi do dekoloracije i da je to jedan od indikatora za vreme koje je telo provelo pod tom stenom.

SUDIJA ORIE: Ne znam šta je to dekolorisano, odeća, telo, tekućine igraju neku ulogu. Ali, možda biste to mogli razjasniti.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Saponifikacijski proces, koji je na kraju doveo do dekoloracije tla ispod tela, vama je jedan od indikatora u vezi sa tim koliko je vremena proteklo dok je telo bilo pod tom stenom. Sada vam skrećem pažnju na paragraf 168 ove izjave, gde vi, između ostalog, kažete...

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Ne znam da li je dobar prevod ili nije. Čini mi se da ste rekli dekoloracije tla. Nije došlo do dekoloracije tla, nego je došlo do koloracije.

SUDIJA ORIE: Gospođa Issa, vi ste upotrebili reč dekoloracija, a ja to shvatam kao da boja nestaje. Takođe, mogu da zamislim i situaciju da dekoloracija, u stvari, znači promenu boje. Prema tome, dekoloracija nije nedvosmislen termin, pa možda upravo to dovodi do zbrke.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Profesore Aleksandriću, ja mislim na proces koji smo ranije videli na onom video snimku koji ste vi opisali da, kada je telo uklonjeno, boja sa odeće zapravo se prenela na tlo i ono je imalo plavkasto zelenu boju, kao što ste ranije opisali i vi ste rekli da je to jedan od pokazatelja koji ukazuje na vreme koliko je to telo provelo ispod zemlje. Takođe bih htela da vam skrenem pažnju na donji deo pasusa 168, u dnu, gde vi opisujete saponifikaciju tela broj 20 i kažete, takođe, da je to proces raspadanja pri kome se meka tkiva pretvaraju u sapun, a ako se ovlaži ili ako to dodirnete počinje da se stvara pena i zbog toga imamo ostatke koji predstavljaju bezobličnu masu koja još uvek liči na nogu i koja nije bila uklonjena sa prethodnog položaja. Sada bih htela samo da pogledamo dokazni predmet P513. Dok čekamo da se pravi dokazni predmet pojavi na ekranu, a sada nije to, samo da vas zamolim da malo proširite, odnosno objasnite tu izjavu. Zbog čega ta više bezoblična masa, u stvari, ukazuje i pomaže da se utvrdi koliko je vremena to telo bilo tu?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Ako se sećate prvih snimaka, recimo ovog, odlično. Vidite kako vi, praktično vidite ovde jasno konture tela.

TUŽILAC ISSA: Za zapisnik, ovo je dokazni predmet P512.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Nastavite, izvolite.

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Dakle, vidite, jasne konture tela, a proces saponifikacije je takav da se, preciznije rečeno, organske materije koje se nalaze u tkivima, pretvaraju u sapune. I kad vi počnete da manipulišete takvim telom, on se sve pretvara u jednu ljigavu masu i to se vidi na onim slikama koje su bile prethodno na obdukcionom stolu, kako to telo ne liči kao ovde, gde vidite, recimo, jasne konture tela.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: A zbog čega taj proces ukazuje na dužinu vremena, koliko je telo bilo tu ispod tih stena ili kamenja?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Pa, uopšte, mi, uzimajući u obzir proces truljenja ili proces saponifikacije, vreme za koje ona nastaje, uzimajući u obzir vremenske prilike, odnosno spoljašnju temperaturu, da li se nalazi telo samo u vlažnoj sredini ili delom u vlažnoj, delom u, da tako kažem, na suvoj, kao što sam već objasnio, onda na osnovu iskustva dajemo procenu koliko je to telo tu moglo da bude na tom istom mestu. I tu procenu sam dao.

ADVOKAT GUY-SMITH: Oprostite časni Sude, mi smo u početku govorili o procesu...

SUDIJA ORIE: Da, izvolite, imate reč.

ADVOKAT GUY-SMITH: Dakle, u početku smo govorili o procesu saponifikacije. Pitanje koje je bilo postavljeno o saponifikaciji, u odgovoru sada čujemo čitav niz raznih drugih faktora, uključujući i truljenje, koje je, ako nisam u zabludi, jedan drugi proces koji dovodi do drugih problema. I nadam se, da ćemo sada imati malo pojašnjenja u vezi sa tim.

SUDIJA ORIE: Gospodine Guy-Smith, pitanje se odnosi na paragraf 168, gde se kaže: „Saponifikacija je poseban proces truljenja.“ Prema tome, iz toga se čini, da se ne radi o različitom procesu.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ja razumem šta stoji u ovoj izjavi. Međutim, kada je u pitanju ovaj problem, pošto ima mnogo različitih naučnih faktora koji bi mogli pomoći Pretresnom veću da razume o čemu se radi, možda bi bilo korisno da utvrdimo da li se može, možda, jasno razlučiti saponifikacija od opšteg pojma truljenja, kada je reč o telu koje se pronalazi u ovakvim uslovima, u kojima je pronađeno ovo konkretno telo. Ako vi ne smatrate da je to od pomoći, u redu. Međutim, ja mislim da će to ipak biti nešto što bi interesovalo, ne samo Pretresno veće, već i biće bitno i u konačnom ishodu, jer nam je potreban odgovor na to pitanje, koliko je dugo ovo telo bilo *in situ*.

SUDIJE ORIE: Gospodine Guy-Smith, najpre dve napomene. Prvo ako vi smatrate da to što je svedok rekao, u svojoj izjavi po Pravilu 92 ter, da je „saponifikacija poseban proces truljenja“, onda vi to možete njega pitati u toku unakrsnog ispitivanja. Dalje, okolnosti koje svedok opisuje su donekle nešto što on zna iz prve ruke, dakle, direktno, jer je bio na licu mesta i mogao je da vidi, na primer, da li je u to vreme bilo suvo ili je bilo tragova višeg nivoa vode u nekoj ranijoj fazi. Dakle, ima mnogo pitanja, možda, nije sve. I možda svedok nije, možda, znao za sve faktore koji su uticali na klimu i nivo vode. Međutim, svakako,

pitanja koja vi pokreće su potpuno umesna za fazu unakrsnog ispitivanja, ali ne za ovu fazu, da se stavlja prigovor na pitanje. Nastavite, gospođo Issa.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Samo da završimo sa ovim, profesore. Vi ste rekli, da je po vašoj proceni, to telo ležalo tu duže vreme. Takođe ste rekli da je to bilo, verovatno, nekoliko nedelja. Možete li nam konkretno reći, šta mislite pod izrazom „dugo vremena“?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Pa, to je, kad sam rekao dugo vremena, to sam mislio na nekoliko nedelja. Precizno se to ne može odrediti, ali sigurno nije manje od 4 do 5 nedelja, u ovim uslovima u kojima je telo nađeno. Da ne ponavljam, već sam objasnio.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Jeste, objasnili ste. Hvala vam. Da pređemo sada na tela broj R18 i R32. R18 je, na kraju, identifikovano kao Ilira Frrokaj, a R32 su ostaci koji su i dalje neidentifikovani. Vi ste rekli, u paragrafu 229, svoje izjave, da je telo R32 pronađeno 200 metara nizvodno u mulju. A u paragrafu 231 svoje izjave, vi kažete, da je pored automobila gde je pronađeno telo R18, pronađen i veći deo jedne lobanje, ali da u to vreme niste znali da li ona pripada telu broj 18, „pa smo to onda stavili u istu lešnu vreću“. Nakon antropološke analize i autopsije, vi kažete, da ste zaključili da ovaj deo lobanje nije pripadao telu 18, pa ste vi to obeležili brojem 18-I, jer je bilo zapakovano zajedno sa telom 18. Htela bih sada da vam pokažem jedan dokazni predmet, jedan kraći insert i onda da vam postavim nekoliko pitanja.

(video snimak)

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Možete li, molim vas, reći šta je ova prva slika koju gledamo, a to počinje brojem 01: 35: 37. 1?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Ovde se najbolje vidi ova desna noga od tela. Inače, to sve što je skupljeno, to je telo i cela ova pozicija je obeležena sa 18. To je na početku prirodnog dela kanjona, pored jednog vozila koje je pronađeno isto ovde pored tela. Ako pustite film, videćete to precizno. Ali, s druge strane vozila, bilo je deo lobanje, koja...

TUŽILAC ISSA: Nismo čuli prevod časni Sude.

SUDIJA ORIE: Nisam, nisam ni ja čuo da je svedok bilo šta rekao u ovom trenutkom, pa ne znam...

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Možete li, molim vas, nastaviti sa onim što ste rekli, gospodine?

SUDIJA ORIE: Poslednje što smo čuli da ste rekli je, na drugoj strani se nalazio deo lobanje koja..., možete li, molim vas, nastaviti od tog mesta.

SVEDOK ALEKSANDRIĆ: Koje se može videti ako se pusti film.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: U redu, pa da pustimo taj film.

(video snimak)

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Evo vidite i ovde, broj 18, i evo je, u centru slike, to je taj gornji deo ili krov lobanje.

TUŽILAC ISSA: To je na 01: 35: 53 . 9.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Možemo nastaviti, izvolite. Evo, ako možemo sada da pogledamo sledeći video snimak. Počinje na 01: 37: 28. 6.

(video snimak)

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Spojena sa ovim telom i zajedno spakovana u istu vreću, a broj je sa kola pomeren, ovde, na tlo da bi se video na snimku.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: A neposredno pre 01: 37: 33. 2 vidimo da ste vi podigli nešto što je izgledalo kao lobanja i da ste to stavili na zemlju. Hoćete li nam, molim vas reći, šta ste to uradili i zbog čega?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Upravo onu lobanju koju ste videli s druge, deo lobanje koji ste videli sa druge strane vozila, stavio pored ovog tela, da bismo sve zajedno spakovali u istu vreću. U sledećoj fazi je to i urađeno.

TUŽILAC ISSA: U redu. Možemo li sada da nastavimo sa ovim insertom. Ako sada pogledamo, možemo li sada da pogledamo dokaz P511, molim vas, srednja fotografija, uveličajte.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Možete li nam reći šta predstavlja ova fotografija, profesore?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Evo ovako. Onu lobanju, koju ste videli na prethodnom snimku da je stavljena sa onim telom 18, nakon autopsijske i antropološke analize, zaključeno je da taj deo lobanje, koji je bio onako izolovan, ne pripada ovom telu sa 18 i u toku autopsije, dali smo mu novu oznaku, kao 18/1. Prilikom autopsije tela, označeno kao R32, što smo, inače, radili i sa drugim telima, utvrdili smo da deo kostiju lobanje koja pripada telu 32, to je ovaj deo koji je označen sa R32 i koji pokazuje pravac ove pincete, da se po prelomnoj liniji potpuno poklapa sa prelomnom linijom, sa lobanjom obeleženom kao R18/1. Drugim rečima, ova dva dela lobanje pripadaju istoj osobi i to osobi broj 32, R32. Dalje, to drugim rečima znači sledeće, da je telo označeno sa R32 prvo bilo na početku početnog dela, na početku kanjona, da je deo lobanje, zato što je bila razbijena, ostao gore u tom početnom delu kanjona, a da je vodena struja veći deo tela odnela sa sobom, tako da je telo sa nekim delovima lobanje, telo označeno 32, nađeno dole skoro pri kraju prirodnog kanjona.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Hvala. Hoćete li samo, u najkraćim crtama, molim vas...

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

SUDIJA ORIE: Samo da ja nešto proverim. Vi ste, dakle, isključili mogućnost da je deo R32, dakle taj mali deo kosti, bio pomešten na neki drugi način uzvodno, nekoliko stotina metara i da je onda bio pronađen. Razumete šta hoću da vas pitam. Vi smatrate da je prirodni tokom taj deo tela odnesen vodom nizvodno. Vi ste isključili mogućnost da je ono na neki drugi način, možda obrnutim postupkom, uzvodno na neki drugi način preneseno dalje.

SVEDOK ALEKSANDRIĆ: Da se razumemo. Apsolutno se to ne može isključiti. Ali, u konkretnim okolnostima, kad imate i da su i druga tela i delovi tela nađeni nizvodno, logično je pretpostaviti da je telo R32 dospelo vodenom strujom dole niže. To je logičnije, nego da je neko uzeo krov lobanje, recimo obeležen sa R18, koji je bio zajedno, da je pod pretpostavkom bio zajedno sa telom 32, da je neko uzeo krov lobanje pa ga odneo gore uzvodno i stavio ga gore na početak kanjona.

SUDIJA ORIE: U redu, hvala vam. Nastavite gospođu Issa.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Hvala. Da pogledamo dokazni predmet P544.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Pogledajte tu fotografiju u sredini. Očigledno, radi se o telu R32. Možete li samo to da potvrdite, radi zapisnika.

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Da, i ovde vidite jednu žicu sprovedenu kroz telo, odnosno kroz oštećenja utvrđena obdukcijom, koja odgovaraju oštećenjima usled prolaska projektila. Nismo imali dugačku sondu, pa smo se poslužili jednim parčetom prave žice.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Hvala. A čini da je ovo telo samo delimično istrulilo, pošto je bilo još mekog tkiva na njemu. Da li ste vi mogli da utvrdite, da nam kažete, otprilike procenu, koliko je to telo dugo stajalo u vodi?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Teško je to proceniti. Pitanje je da li je telo non-stop bilo u vodi. Ne isključuje se mogućnost da je telo bilo i na suvom, da je naknadno bačeno u vodu. U konkretnoj situaciji, stvarno je teško proceniti, iole preciznije, ali sigurno opet, nekoliko nedelja.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: A ne možete biti ništa precizniji, šta mislite pod tim, „nekoliko nedelja“?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Opet kažem, to je najmanje 4 do 5 nedelja, možda nedelju dana manje. Opet zavisi, mi ne možemo da tvrdimo da je to telo non-stop bilo u vodi. Postoji i pretpostavka da je bilo i na suvom i da je, recimo, dve nedelje pre nego što je nađeno, bačeno u vodu.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: U redu, hvala.

TUŽILAC ISSA: Sada bih htela da predemo na grupu tela, R21, 22, 23, 24 i 25. Časni Sude, samo da kažemo za zapisnik i za informaciju Pretresnom veću. U paragrafima 174, 176, 189 i 190 izjave, čini se da su sporni i to je predmet spora sa Odbranom. Oni su stavili prigovor ne te pasuse. Vidimo mesto ovih tela, da je to u centralnom delu ovog snimka, na videu. Htela bih sada da pustimo video 452.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Najpre ćemo odgledati taj video, a onda ću vam postaviti neka pitanja.

(video snimak)

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Ovo je 01: 56: 59. 23. Evo, da zastanemo ovde. To je 01: 57: 30. 5. Vidimo tu oznaku broj 25. Možete li nam samo, ukratko reći, gde je to pronađeno u odnosu na kanjon?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Videli ste, na osnovu ovog snimka, da imamo prvo, jedan strmi vertikalni deo kanjona, po proceni, oko dvadesetak metara visok. A onda, drugi deo koji je pod uglom od oko 45° stepeni, obrastao travom, takođe negde oko dvadesetak metara. I u toj travi, neposredno pred onaj deo kanjona koji je bez ikakvog rastinja, što znači da povremeno ima vodenog toka u tom delu, dakle, na oko tri mesta niže od ovog, od ove cipele, pronađena je grupa tela. Ova cipela je nađena, videćete kad pustite dalje snimak, kažem, na oko tri metra dole od dna, a iznad ove cipele nađen je, nađena je tamo druga cipela od istog para, od istog para cipela.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: U redu. Da pustimo onda dalje taj snimak.

(video snimak)

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Ovo je grupa tela.

TUŽILAC ISSA: Stanite ovde, molim. U redu.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Možemo li sada da se, da fokusiramo ovaj snimak na toj oznaci. U redu. Dakle, ovo je grupa tela, možemo li da vidimo dalje to. To je 01: 57: 46.

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Ako mogu odmah da počnem da objašnjavam, da se ne bi vraćali. Ovo je donja polovina tela pod brojem 24, u pantalonama. Desno od njega je, ne znam, samo se slabo vidi broj, broj 23, R23, jedno celo telo. Ajmo dalje.

(video snimak)

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Dobro, 01: 57: 56. 1.

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Kod ovog tela, vidite i drugo telo, tamo na vrhu se vidi kupa na kojoj piše 22, znači još jedno telo. Evo zumira, čini mi se da će se videti broj.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Hvala, to je na 01: 58: 11.

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: I ako ste videli i pratili, vidite da se ova grupa tela nalazi tačno u pravcu onih pronađenih cipela. Evo, pokazuje.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Ovo je sada na 01: 58: 29.

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Sada ćete videti, ovamo, ih!

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Da.

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: I telo od ove grupe tela, bila je gornja polovina tela, obeležena kao R21. Ali, ako pustite snimak, ja mislim da će se sada videti bolje, zato što je prekinut snimak kad je krenula kamera uzvodno. Ovaj snimak, gore prema, duž kanjona. Ovo je ta gornja polovina tela, obeležena kao R21.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: To je na 01: 59: 17. Kad kažete gornji deo tela, da to razjasnimo. U izjavi kažete da su R21 i R24, zapravo ista osoba. Da li je to tačno?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Prvo, na licu mesta našli smo dve polovine, gornju i donju polovinu tela, relativno blizu jednog pored drugog, oko dva, tri metra razdaljine. Znači, prva asocijacija na licu mesta, je da gornja polovina tela obeležena kao 21 i donja polovina tela obeležena kao 24, moguće je da pripadaju jednoj istoj osobi. Nakon autopsijske i antropološke analize, tu, da tako kažem, radnu hipotezu, tu mogućnost smo potvrdili i zaključili da te dve polovine tela stvarno pripadaju jednoj istoj osobi. Vidite sada odnos ovih drugih tela, 22, 3 i 4.

TUŽILAC ISSA: To je 01: 59: 24, za potrebe zapisnika.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Idemo dalje. Ovo je telo 23. Recite nam jeste li malopre rekli da je to bilo celo telo ili deo tela?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: 23 i 22 su bila cela tela, a 21 gornja polovina, 24 donja polovina. Ne znam da li ste čuli moj glas gde diktiram u diktafon nalaz. Ja sam ga čuo.

TUŽILAC ISSA: Snimak je zaustavljen na 02: 00: 18.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Profesore Aleksandriću, u vašoj izjavi, u paragrafu 176, kažete da video snimak „pokazuje cipele, koje sam pomenuo, što nas navodi na pomisao da je najmanje jedna osoba bačena sa vrha brda, a jedno se telo može videti i niže od mesta na kojem je pronađena cipela. Cipela je označena sa R25“. A u paragrafu 177. kažete: „Mislili smo da je cipela nađena nešto više, pripadala telima čiji su delovi bili odvojeni, 21 i 24, zato što se na telu 21 nalazila jedna cipela, označena sa R25. Pored tela 23 nađena je jedna cipela drugačijeg modela. “ Moje pitanje glasi: možete li nam detaljnije objasniti, na osnovu vaših opservacija, i strmine kanjona i vegetacije, da li je to konzistentno ili nekonzistentno sa time da su tela bačena u kanjon?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Odmah da kažem da je ovde jedna greška, nije u paragrafu 177, piše, „zato što se na telu 21 nalazila jedna cipela“. Treba da stoji, na telu 22.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Hvala na ispravci.

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: A videti, čitajući kasnije paragrafe, gde se lepo vidi isto, 22 ima jednu cipelu, ali da. Ovako. „Na telu 21 su bile cipele, a pored tela 23 je,

neposredno uz stopalo, nađena jedna cipela“. Dakle, govorim za naš utisak na licu mesta, bez kasnijeg zaključka da su delovi tela 21 i 24 bila ista osoba. Na licu mesta, to je bila samo naša radna hipoteza. Ako su tela 22 i 23 imali cipele na sebi, a gore iznad, u onom rastinju, ste našli cipele, naša logika je bila da su te cipele mogle pripadati ili telu 24 ili telu 21. Ponavljam, još nismo zaključili da ta dva dela tela pripadaju istoj osobi. S druge strane, pošto su par cipela nađena gore visoko u rastinju, gde očigledno voda nikada ne dostigne tako veliki nivo da teče tamo gde je to rastinje, pod pretpostavkom da niko nije uzeo cipele sa lica mesta pa da ih baca, gore u travu. Znači, logično je da je telo prvo dospelo na taj deo obraslo tim rastinjem, a da je odatle posle palo niže. Drugim rečima, da je telo sa vrha onog kanjona, litice, došlo dole. A ako nađete celu grupu tela na istom mestu, pri čemu su jednom telu ispale cipele, onda je naš logičan zaključak na tom licu mesta, kad smo videli tu scenu, bio da je možda cela grupa ljudi, u tom momentu smo razmišljali da li tri ili četiri, jer bilo je logično da pomislite da je struja vode odnela, recimo, deo tela od 24 i da je to jedna osoba, da je struja vode odnela donji deo tela od 21, pa da je to posebna osoba, je li tako. Dakle, naša samo radna hipoteza bila je da su 21 i 24 ista osoba. Znači, kad nađete takvu sliku, onda se nametao zaključak da ta cela grupa tih ljudi, istovremeno dospela sa vrha one litice i da je prvo pala na onaj deo obraslo rastinjem, gde su jednoj osobi otpale cipele, a da su se zatim skotrljale do mesta gde su tela i nađena. Na to nam posebno ukazuje gotovo pravolinijski pravac mesta pronalaska tela i pronađenih cipela.

SUDIJE ORIE: Mislite da kažete da cipele nisu bile zajedno.

SVEDOK ALEKSANDRIĆ: Nisu bile zajedno, jedna je nađena jedno tri metra više od ove koja se vidi, koja je zumirana, drugi par istih cipela.

SUDIJA ORIE: Kad kažete prava linija, mislite linija od mesta na kojem je pronađen deo tela, zatim prva cipela, pa onda druga cipela.

SVEDOK ALEKSANDRIĆ: Cipela, pa sve do vrha. Pri tome, ako ste primetili, ja nisam rekao ni da su bačeni, ni da su gurnuti, ja sam rekao da su na mesto gde su nađeni, da su dospeli sa vrha litice. Kako su dospeli, ja to ne znam.

SUDIJA ORIE: Nastavite, gospođo Issa.

ADVOKAT DIXON: Kao što ste rekli, ja nisam ranije uložio prigovor, pre objašnjenja. Ali, to je bio moj razlog prigovora, a to je da se radi o spekulativnoj prirodi pretpostavke.

SUDIJA ORIE: Ja mislim da je svedok već sam nekoliko puta rekao da ne zna neke stvari, što znači da se zaista dobro drži samo onoga što je njegova ekspertiza i šta je, pak, bila radna hipoteza, šta je bila pretpostavka, mislim da će Pretresno veće sigurno moći da pravi razliku između ekspertskog nalaza i pretpostavke. Gledam sada na sat, gospođo Issa. Ja znam da vi za sledećeg svedoka planirate sat vremena. Ako sada napravimo pauzu ostaće vam 70 minuta, pa ćete još uvek biti u okviru vaše procene, ali skrećem vam pažnju na to da se sada primičete trenutku kada će vam, nakon pauze, ostati samo 1 sat.

TUŽILAC ISSA: Imam samo još deset ili 15 minuta.

SUDIJA ORIE: Ali, onda nemate sat vremena za sledećeg svedoka, znate li to? Jer, rekli ste, nakon pauze pola sata, ja sam vas istina nekoliko puta prekidao, ali nisam vas prekidao toliko da bi potrošio 3/4 sata. Nastavite.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Da, pokušaću da završim. Vrlo kratko, profesore Aleksandriću. U paragrafu 244. vaše izjave vi govorite o tome da je 15. septembra blizu kanala eksplodirala jedna raketa, blizu mesta gde ste radili i pri kraju kažete, „imali smo osećaj da nas je neko video kako radimo u kanalu, odredio našu poziciju i obavestio one koji su nas granatirali o našoj tačnoj poziciji“. Možete li nam reći koja je osnova za to vaše mišljenje, zašto to kažete?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Zato što neko ko nas je gađao minobacačima, a to da nas je gađao minobacačem, to su nam rekli oni iskusniji policajci koji su tu već mesecima, da tako kažem, ratovali. Ali, ako neko odredi tačnu poziciju gde se nalazila grupa nas, velika grupa ljudi i samo našom srećom promašio nas za 20, 30 metara, odnosno da je granata preletela kanjon i udarila gore visoko iznad nas, ali dovoljno blizu da vidimo kako se digla prašina, onda je logično pretpostaviti da nije neko gađao nasumice, nego da je neko imao tačne koordinate, a imao ih je zato što ih je od nekog dobio, taj neko je mogao da ih tačno odredi zato što nas je posmatrao. Ne zaboravite da je gore sve šumovito, to nije neka lepa šuma, to je više bila neka prašuma i vrlo je lako maskirati se, sakriti se.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Još samo par pitanja. Da li vas je nešto, dok ste tokom tih nekoliko dana radili tamo na licu mesta, navelo na pomisao da je to mesto zločina, na neki način, inscenirano, da to nije istinsko mesto zločina?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Ne, upravo obrnuto. Sve je ukazivalo da je ono mesto pored kanjona, dakle na onom suvom delu, na onoj padini, upravo mesto egzekucije.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Jeste li primetili nešto neobično, bilo u ponašanju policije ili bilo šta drugo što bi vam moglo nagovestiti da je poseta tom licu mesta bila inscenirana, da to nije stvarno mesto zločina?

ADVOKAT GUY-SMITH: Ja prigovaram na ovo pitanje, ovako kako je postavljeno, zato jer traži nagađanja, a sigurno spada van kvalifikacija ovog svedoka, on nije psiholog. Isto tako, pitanje je koliko policajaca, gde su bili, kada, u koje doba dana....

SUDIJA ORIE: Dobro, da, ali gospođa Issa ima pravo da pita da li je svedok primetio nešto neobično, a onda ona, pak, daje nagoveštaje o tome šta bi to neobično moglo biti, što po mom mišljenju, nije neprihvatljivo, zato jer se time predviđa stav koji će zauzeti Odbrana.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ali je to, onda, sugestivno pitanje.

SUDIJA ORIE: Nije neprihvatljivo, nastavite. Recite nam, molim vas. Da li je tamo bilo nešto neobično, što ste primetili?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ: Ništa neobično, ništa posebno, ni u ponašanju ljudi ništa posebno, jednostavno jedno zgražanje onoga što ste našli, a našli ste tako da vam tela nisu bila naslagana na zemlju, poređana da bi se videla, i tako dalje. Kao što ste mogli videti iz

ovih video snimaka, neka tela, recimo kao dvojka, devetka, bila su apsolutno na površini zemlje, ali većina je bila, da tako kažem, pomešana sa zemljom. Verovatno tokom nekog vremena, usled padanja kiše, atmosferskih kiša, je došlo, pošto su tamo velike, kad su kiše jake su kiše, dolazi do pomeranja kamenja, zemlje i tako su se tela izmešala sa zemljom. Naravno, izuzev onih što sam rekao već u toku dana, gde smo zatekli humke od šljunka, da je očigledno da su to te humke ručno napravljene od neke osobe, a ne da ih je atmosfera takve napravila.

SUDIJA ORIE: Samo da bih to dobro shvatio, da li obično, kad nalazite leševe, nađete takve stvari? Nisam baš sasvim shvatio, šta mislite reći ovim, to je napravila neka osoba, a ne...

SVEDOK ALEKSANDRIĆ: Onu gomilu šljunka gde smo našli 14-ticu i 15-ticu, ta gomila šljunka ne može onako da nastane usled prirodnih nepogoda i prirodnog toka nekih atmosferskih voda, jer je suviše izgledala kao humka. Isto to važi i za 10-ku, jer su 14-tica i 15-tica bile potpuno prekrivene šljunkom u vidu jedne kupe, 10-ka isto tako, samo su, verovatno, pod atmosferskim kišama se malo zemlja isprala od šljunka, pa su kod broja 10 kosti provirile, da tako kažem iz šljunka, tako da su bile viđene i u prvom momentu.

SUDIJA ORIE: Hvala. Gospodo Issa.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: I konačno, profesore Aleksandriću, jeste li na mestu zločina primetili nešto što bi vam nagovestilo da su srpske vlasti tamo stavile tela namerno?

SUDIJA ORIE: U, to je vrlo složeno pitanje. Da li su tela stavljena, ko ih je stavio, to su posebna pitanja, gospodo Issa. Usput rečeno, ukoliko je negativan odgovor na prvo pitanje, nema potrebe za drugim pitanjem. Nastavite.

TUŽILAC ISSA – PITANJE: Jeste li nešto primetili na mestu zločina što vas je navelo da poverujete da su srpske vlasti imale neke veze sa stvaranjem tog mesta zločina?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ – ODGOVOR: Prvo, nije moje da utvrđujem, niti da razmišljam o tome.

ADVOKAT GUY-SMITH: Isti prigovor. Ovde se traži nagađanje, izlazi van okvira ekspertize i sugestivno je.

SUDIJA ORIE: Nije to nužno van ekspertize svedoka, to naravno zavisi i od njegovog odgovora. Međutim, gospodo Issa, pitanje je možda previše ograničeno. Jer, vi ste pitali da li ga je nešto navelo, što je primetio, što ga navodi na verovanje. A, ja bih radije pitao da li je on primetio nešto na mestu zločina, što bi se moglo shvatiti kao indikacija da su leševi premešteni na to mesto, a ne da su to leševi osoba koje su umrle na tom mestu gde su leševi pronađeni, osim naravno vodenog toka. Možete li da odgovorite?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ: Govorite za mesto izvan kanala, na onoj padini ili uopšte?

SUDIJA ORIE: Pitam vas uopšte, ali ne morate da odgovarate o mogućem premeštanju tela od strane vodenog toka, o tome smo već govorili. Dakle, da li su tela došla tamo na neki drugi način?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ: Uzimajući u obzir povrede koje su konstatovane obdukcijom, pa recimo, rekao sam već, od 9 tela nađenih na površini ili neposredno ispod površine, da na 7 tela imamo povrede od projektila, uzimajući u obzir kako su tela bila izmešana sa zemljom, uzimajući u obzir ona oštećenja od projektila na zidu, odnosno na oba zida kanala, moj zaključak bi bio da su većina tih tela tu likvidirana, pucnjima u njih iz vatrenog oružja. No, ne može se tvrditi da su sva u isto vreme, a s druge strane, za telo broj 1, koje je bilo delom u najlon džaku, a delom u onom jutenom džaku, a na džakovima nisu pronađena oštećenja od projektila, moglo bi se zaključiti da je to telo doneto tu.

SUDIJA ORIE: Da. Ja vas sada konkretno pitam za indikacije da su leševi tamo doneseni, ne za zaključak kako su ti ljudi izgubili život na tom mestu. Dakle, vi kažete da ona tela koja su bila u vreći, da biste to smatrali nagoveštajem mogućnosti da je to telo tamo stavljeno. Da li imate još neke druge indikacije da su neka tela tamo stavljena nakon što više nisu bila živa?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ: Ma ne, jedino konkretno za to telo pod brojem 1 mogu da tvrdim. Za ostala tela bih mogao samo da uđem u neke spekulacije.

SUDIJA ORIE: Da, najbolje da se suzdržimo od nagađanja. Gospođo Issa.

TUŽILAC ISSA: Time je završeno moje glavno ispitivanje.

SUDIJA ORIE: Profesore Aleksandriću, imam jedno pitanje za vas i ne morate opširno da odgovarate, dovoljno je da kažete da ili ne. Tokom vaše istrage na licu mesta, da li ste poklonili neku pažnju prisustvu insekata ili larvi insekata na telu ili na odeći. Jeste li to negde videli, jeste li to negde opisali, jer možda nismo primili sve informacije? Da li je to bio deo istrage? Ako kažete da, ... ako kažete ne, onda bez detalja.

SVEDOK ALEKSANDRIĆ: Ne mogu vam reći ni da ni ne, nego jednostavno ni insekte, ni buve, ni gliste, ni crve, nismo videli. Nismo ih videli, inače bi ih opisali u toku autopsije.

SUDIJA ORIE: Hvala na odgovoru. Profesore Aleksandriću, iz više razloga, ovo je Pretresno veće odlučilo da će vaše unakrsno ispitivanje, znači ispitivanje od strane Odbrane, biti odloženo za kasnije. Taj datum još treba da se utvrdi. Tako, da vas eto, nažalost, moramo zamoliti da se vratite jednog dana, kada utvrdimo kada. Istovremeno, kao što ste primetili, postoji jedan izveštaj, jednog francuskog eksperta. Čim dobijemo engleski prevod mi ćemo vam ga poslati. Ja vas onda ljubazno molim da, kad primite taj izveštaj, odgovorite na njega u pismenom obliku, odnosno, bolje rečeno, da komentarišete nalaze i rezonovanje o tom izveštaju, u pismenom obliku. Hoćete li to, molim vas, da učinite? I, isto tako, primili smo k znanju da se vi vraćate tek 13. avgusta.

SVEDOK ALEKSANDRIĆ: Svakako. Samo ću moći to da uradim tek krajem avgusta.

SUDIJA ORIE: Da, to razumemo. Onda vam se, profesore Aleksandriću, prvo zahvaljujemo što ste došli u Hag i što ste odgovarali na sva pitanja koja su vam postavljena. Istovremeno, želim da vas uputim da ni sa kim ne diskutujete, niti uopšte govorite o svedočenju koje ste dali, kao ni o svedočenju koje ćete tek dati, budući da vaše unakrsno ispitivanje dolazi kasnije. Da li razumete to?

SVEDOK ALEKSANDRIĆ: Svakako. Hvala i vama.

SUDIJA ORIE: Hvala. Onda sada možete da idete. Gospođo Issa, idemo na pauzu od 20 minuta, a onda vi imate 55 minuta za sledećeg svedoka.

TUŽILAC ISSA: Hvala, časni Sude. Ja ću vam samo reći da će sledećeg svedoka ispitivati gospodin Dutertre.

SUDIJA ORIE: Dobro, recite mu da mu je ostalo 55 minuta, a sada idemo na pauzu.

(svedok napušta sudnicu)

(pauza)

(svedok je pristupio Sudu)

SUDIJA ORIE: Profesore Dunjiću, molim vas da sednete na trenutak, jer moram najpre da rešim jedno proceduralno pitanje, pre nego što počnemo. Pretresno veće je proučilo poduži, odnosno ogroman broj pitanja oko kojih procesne stranke nisu mogle da se usaglase. Pomalo sam razočaran zbog toga. No, mi smo pregledali izjavu po Pravilu 92 ter. Na onim mestima gde se u izjavi, a govorim o izjavi gospodina Dunjića, nalaze mišljenja koje prevazilaze njegove direktno iskustvo, odnosno izlaze iz tih okvira i gde to može biti na štetu Odbrane, ili se pak, radi o isključivo spekulativnom karakteru iskaza ili, pak, predstavlja iskaz iz druge ili treće ruke, koji očigledno nema nikakvu važnost. U tom slučaju smo precrtali te delove, odnosno preostale delove koji su problematične dokazne vrednosti, a mogu se pojasniti, bilo u toku direktnog ispitivanja ili unakrsnog ispitivanja, i takvim se delovima uopšte neće pridati nikakav značaj. Dakle, paragraf 77. osenčeni deo, zatim paragraf 122, 131, 339, 365, 454, 480, 481, 579, poslednje dve rečenice pasusa 701, počevši rečima „jedno od tela žrtava je imalo prsten“ pa do kraja pasusa i 713. To ne znači da se ne bi mogao postaviti valjan osnov u toku ispitivanja svedoka. Međutim, s obzirom da nema dovoljno osnova u samoj izjavi, zbog toga se to isključuje. U jednom trenutku imali smo određene sumnje u pogledu paragrafa 57, „telo je bilo bačeno i sakriveno u kanalu za otpadne vode u hangaru *Ekonomije*“. Pretresno veće je čitalo i razumelo ovaj deo u smislu da je telo nađeno na mestu koje nije lako vidljivo, dakle, u kanalizacionom kanalu, koji se nalazi između hangara *Ekonomije* i, mi smo tako bar shvatili taj deo, da on predstavlja direktno saznanje o bacanju ili pak nameri da se nešto sakrije i, mi ćemo možda, izdati uputstva obema stranama o tome kako Pretresno veće shvata koji deo. Profesore Dunjiću, pre nego što počnete da svedočite, potrebno je po našem Pravilniku da pročitate svečanu izjavu, da ćete govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SVEDOK DUNJIĆ: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA ORIE: Hvala. Profesore Dunjiću, molim vas sedite. Najpre će vas ispitivati gospodin Dutertre. On je zastupnik Tužilaštva. Gospodine Dutertre imate reč.

svedok: Dušan Dunjić

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC DUTERTRE

TUŽILAC DUTERTRE: Dobar dan, profesore. Hvala gospodine predsedniče. U vezi sa profesorom Dunjićem, mi smo pripremili jednu konsolidovanu izjavu, uz određeni broj dodataka i ja danas nameravam da ponudim da se ova izjava prihvati, po Pravilu 92 ter, danas, a moguće da se verzija, kakva jeste, ponudi za usvajanje u spis, ali onda kada budemo dobili redigovani tekst. Možemo onda da zamenimo tu verziju ovom. Mi smo, takođe, pripremili i indeks sa brojevima ERN ...

SUDIJA ORIE: Gospodine Dutertre, mi već imamo te informacije. Prema tome, nije potrebno da to sada objašnjavate. A molim vas da počnete i možda bi bilo dobro da predočite tu izjavu po Pravilu 92 ter svedoku i da zatražite da on potvrdi da je to zaista njegova izjava.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Svakako, upravo sam to nameravao da učinim. Taj registrator je sada pred svedokom. Profesore Dunjiću, vi ste dali konsolidovanu izjavu u junu mesecu 2007. godine. Da li dokument, koji se sada nalazi pred vama, odgovara toj konsolidovanoj izjavi koju ste vi dali?

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Profesore Dunjiću, da li mi možete reći, da li ovo verno odgovara vašem svedočenju?

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Profesore, ukoliko bi vam danas postavili ta ista pitanja koja su vam bila postavljena u toku tog razgovora koji je vođen i na osnovu koga je napravljena ta konsolidovana izjava, da li biste odgovorili na isti način?

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: Da.

SUDIJA ORIE: Gospođo sekretar, izjava po Pravilu 92 ter...

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet P618, obeležen za identifikaciju.

(Pretnesno veće i Sekretarijat se savetuju)

SUDIJA ORIE: Da. To je prvobitno bio dokument po Pravilu 65 ter...?

TUŽILAC DUTERTRE: Broj nije bio određen, tek ga je trebalo dodeliti.

SUDIJA ORIE: U redu, to ćemo razrešiti kasnije. Izvolite, nastavite.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Gospodine profesore Dunjiću, mi imamo određeno vreme, pa vas molimo da odgovarate koncizno na moja pitanja i da budete što precizniji u

svojim odgovorima, a to je jedini način koji će nam omogućiti da se pozabavimo svim suštinskim pitanjima koje bih hteo sa vama ovde da ispitam. Prvo što bih hteo da kažem, i to da bismo stavili stvari u kontekst, hteo bih da vas pitam o dokaznom predmetu 1517, da vam to predočim, to se nalazi u elektronskoj sudnici, profesore. To je, u stvari, rezime, odnosno vaša stručna biografija. Iz vašeg rezimea i iz nekih pasusa u vašoj izjavi, jasno je da ste vi učestvovali u istrazi žrtava ratnih zločina u bivšoj Jugoslaviji.

SUDIJA ORIE: Vreme nam je ograničeno. Da li ima išta u biografiji što je sporno?

TUŽILAC DUTERTRE: Ne, to je samo da bih napravio uvod u pitanje.

SUDIJA ORIE: U redu, samo postavite pitanja, ako nema nikakvih sporova oko biografije, samo postavite pitanja kao dodatak onome što je već na papiru.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: U redu, postavljajući pitanja, časni Sude.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Profesore, vi ste profesor Sudske medicine. Koliko profesora Sudske medicine ima na Univerzitetu u Beogradu?

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: Onih koji sada rade u Institutu, nas profesora ima 6.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Hvala. Profesore Dunjiću, u 10. pasusu vaše izjave, vi kažete da ste objavili, nedavno, jedan članak i to zajedno sa Markom Skinnerom o identifikaciji žrtava iz dve masovne grobnice u Srbiji. Možete li nam reći ko je Mark Skinner?

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: To je bio antropolog koga sam ja upoznao na Batajnici, odnosno, na lokalitetu Batajnica, gde smo radili ekshumacije većeg broja žrtava. On je tada došao, mislim kao predstavnik Međunarodne organizacije za nestala lica, kao pomoć. On je, inače, antropolog ako se ne varam, iz Kanade.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: A da li vam je poznato, profesore Dunjiću, da je profesor Skinner bio veštak Odbrane u ovom predmetu Haradinaj i ostali?

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: Moja koleginica, antropolog, profesor Marija Đurić, koja je sa nama, inače, radila i Glodane/Gllogjan i Batajnicu i ostale lokalitete, me je obavestila da je ona kontaktirala, zapravo, da je nju obavestio gospodin Skinner, da će biti konsultant u timu Odbrane.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Hvala. Sada bih hteo da pređemo na nešto drugo. Postaviću niz pitanja u vezi sa mestom zločina, kod kanala Radonjić/Radoniq, 1998. godine. Da li je to prvi put da ste vi bili na mestu zločina, tada, dakle 1998. godine?

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Profesore, vi ste rekli da su forenzičke istrage, počele na kanalu, 11. septembra 1998. godine, a to se nalazi u paragrafu 52. vaše izjave, a da ste otišli sa kanala oko 3, odnosno 4 sata popodne i to se nalazi u paragrafu 60. vaše izjave konsolidovane izjave. Moje pitanje je sledeće. Kada ste bili na kanalu, u to vreme, s obzirom na vaše prethodno iskustvo i vašu stručnost i da ste vi stručnjak za Sudsku medicinu, da li ste uočili bilo šta što bi ukazivalo na to da je ta scena bila inscenirana?

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: Ako sam dobro razumeo, „inscenirana“? Da li hoćete da pitate da li je bilo namešteno? Ne, to nije bilo, uopšte, inscenirano, ako sam dobro razumeo pitanje i radilo se o jednom lokalitetu gde su videli delovi, odnosno tela, pored samog betonskog kanala, koji vodi prema Radonjićkom/Radoniq jezeru i to su bila tela koja su delimično bila otkrivena, delimično pokrivena sa vlažnom zemljom, i tako dalje. Tako da nije bilo sumnje da se radi o insceniranom mestu gde su ta tela posle i ekshumirana.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ja ću ovde staviti isti prigovor ...

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH: ...koji sam i ranije stavljao u vezi sa ovim pitanjem insceniranja, odnosno nameštanja.

SUDIJA ORIE: Da. Gospodine Dutertre, ako govorite o mestu zločina i inscenaciji na mestu zločina, to bi moglo da znači puno stvari. To bi moglo da znači da se hoće sugerisati da su tamo ljudi umrli, moglo bi se, dakle, raditi o mnogo različitih stvari. Prema tome, ukoliko želite da znate da li je bilo ikakvog nameštanja, onda morate da znate šta je to što je namešteno. Svakako, pretpostavljam, da nije namešteno to da se radilo o leševima. No, izvolite, nastavite.

TUŽILAC DUTERTRE: Hvala, gospodine predsedniče.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: U paragrafu 35. vaše izjave, vi ste rekli, profesore, a taj paragraf je osporavan, vi ste rekli, na engleskom, ako možemo to da vidimo na ekranu, i to kroz sistem *Sanction*, vi kažete, profesore: „Po mom mišljenju siguran sam da MUP ili Vojska Jugoslavija, pre našeg dolaska na lice mesta, nisu uklonili ni jedan leš niti posmrtno ostatke sa mesta. “ Možete li, molim vas, da nam kažete, koji su to elementi koji su vas naveli na takav zaključak?

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: Ovi leševi koji su se videli, su se nalazili na dnu samog kanala i bili su, većim ili manjim delom, prekriveni zemljom i muljem i ti delovi tela koji su kasnije ekshumirani su jasno se ukazali da su ta tela tu duže stajala, samim tim da niko njima nije prilazio od ovih organa, a da su opet, sa ovog dela puta, koji gleda na taj betonski zid, ta tela mogla da se vide. I tako su i pronađena. Prema tome, niko njima nije prilazio u onom...

SUDIJA ORIE: Moram da vas prekinem. Samo na trenutak da vas prekinem. Moguće da ja ne razumem savršeno engleski jezik, no, moje razumevanje paragrafa 35. je da je, po mišljenju svedoka, MUP i Vojska Jugoslavija, odnosno njihovi pripadnici, pre njihovog dolaska nisu uklonili ni jedno telo, ... tako da bi to značilo da su ta tela uklonjena odatle i prema tome, više nisu tamo. Ja tako tumačim ovaj pasus 35. I ukoliko je to slučaj, onda ovaj svedok, u stvari, ne odgovara na ono što stoji u paragrafu 35. Dakle, svedoče, da li vi imate bilo kakvih saznanja o tome da li je bilo više leševa tamo i da li su takvi leševi, pre vašeg dolaska, bili uklonjeni od strane pripadnika MUP-a ili Vojske Jugoslavije?

SVEDOK DUNJIĆ: Ti leševi su bili na licu mesta kad smo mi došli i oni su vizuelno bili otkriveni od strane MUP-a, koji je obavestio Okružni sud, odnosno sudske nadležne organe.

SUDIJA ORIE: Da, dobro. Ja samo govorim o telima koja više nisu bila tamo, koja su, eventualno, uklonjena odatle pre vašeg dolaska. Da li imate bilo kakvih saznanja o tome da je došlo do takvog uklanjanja leševa odatle, pre nego što ste vi tamo stigli?

SVEDOK DUNJIĆ: Ja nemam takva saznanja, da su uklonjena tela. Mi smo ih uklonili kad smo ih ekshumirali, ako mislite...

SUDIJA ORIE: Da, u redu. Da li to, dakle, pojašnjava paragraf 35?

ADVOKAT DIXON: Da, to je bio osnov našeg prigovora. Naime, koja je bila osnova tog njegovog prethodnog saznanja.

SUDIJA ORIE: U redu.

ADVOKAT DIXON: Hvala.

SUDIJA ORIE: Možemo li da idemo dalje gospodine Dutertre, to je rešeno.

TUŽILAC DUTERTRE: Hvala vam časni Sude.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Sada ću preći na jedan niz pitanja o obdukcijama. U pasusu 60. vaše izjave, na koji je stavljen prigovor, a takođe ćemo koristiti sistem *Sanction* da bismo ga pozvali na ekran, vi ste rekli: „Ja sam prvobitno nameravao da obavim taj posao u Dečanima/Dečan, ali je situacija tamo bila i suviše opasna, OVK je bila svuda u tom kraju, što bi činilo naš posao opasnim. “ Hoćete li nam reći, molim vas, šta vas je navelo da to kažete, odnosno odakle ste dobili takvu informaciju?

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: Mi smo takvu informaciju dobili od organa koji su bili stalno sa nama. To znači, Sud i MUP, policija, koja nas je sve vreme pratila. Pošto je bilo neophodno da se vrše ekshumacije, odnosno, kasnije obdukcije, ja sam, kao šef tima bio zadužen da pronađem mesto, lokaciju, gde ćemo vršiti te obdukcije. I prvo, najbliže mesto, veće, koje je bilo predviđeno da se tu urade obdukcije je bilo mesto, ovaj, Dečani/Dečan. Međutim, kad smo mi došli, znači, kolima, policija i Sud na lice mesta da se vidi gde bi to moglo da se obavi, istovremeno su nas informisali da tu ima puno naroda. Istovremeno, da je jako opasno, jer nije bilo mogućnosti da se napravi veće neko obezbeđenje za celu ekipu da se tu vrše ekshumacije. I nakon toga, znači, kad smo mi pogledali i došli tamo u Policijsku stanicu u Dečanima/Dečan i kad su oni nama saopštili u Policijskoj stanici da nije povoljno da se tu nađe neka lokacija gde bi radili te obdukcije, onda se odlučilo da odemo u Đakovicu/Gjakovë, gde smo, uz konsultacije sa ljudima iz Đakovice/Gjakovë, to...

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Razumem.

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: Ja se izvinjavam, ja bih morao još samo da dodam, da smo mi sve vreme bili pod pratnjom policije i da je bilo nama ograničeno kretanje posle 18 časova i da nije bilo bezbedno da idemo ni sami, ni u pratnji policije, tako da smo bili, praktično, samo na lokalitetu i posle u hotelu *Paštrik*, gde smo bili, opet, sve vreme čuvani.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Hvala, profesore. I dalje, govoreći o obdukcijama, a govorim o pasusu 43. i 49...

SUDIJA ORIE: Gospodine Dutertre, počeli ste da govorite pre nego što je završen prevod, a to dovodi do praznina u zapisniku. Molim vas da imate to uvidu.

TUŽILAC DUTERTRE: Izvinjavam se.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: U paragrafima 43. i 49. vi objašnjavate, profesore, a to će se sada pojaviti na ekranu, vi objašnjavate metodologiju kako je taj broj tela koji je pronađen na licu mesta, kako je označavan, kako su označavane lešne vreće, unutar i izvan, a moje pitanje se odnosi na tela i obdukciju koja je vršena na telima. U paragrafu 85. vi kažete sledeće i hteo bih samo da pogledamo to na ekranu: „Pre otvaranja vreće mi bismo najpre obeležili tu vreću. “ Možete li nam objasniti, molim vas, u čemu se sastojalo to, preobeležavanje, kada se radi o tim etiketama? Dakle, da li ste vi, iste te etikete prekopirali i stavili unutra, ili je pak, se radilo o drugačijem numerisanju? Hoćete li, molim vas, malo to da nam objasnite?

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: Mi smo, ovaj, počeli od lica mesta, da bi zadržali kontinuitet kao dokaznih sredstava. Znači, jedno telo je uvek nosilo jedan broj, s tim što sam već objasnio metodologiju kakve smo dodavali, dodavali slovo R. Taj broj bi bio stavljen zajedno sa telom u kesu i u džep koji se nalazi na kesi, onoj za tela, da bi se moglo da se fotografiše, taj broj iz džepa, sa istim, znači taj isti broj bi se pre otvaranja kese stavio da se fotografiše, upravo da se vidi da se radi o tom telu, tog i tog broja, određenog broja. Znači, to je samo imalo za cilj da kasnije, kada se izvadi telo iz kese sa istim brojem, sve što se konstatuje od povreda i sve što se konstatuje od predmeta i od odeće, nosi istu oznaku za to jedno telo.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Hvala. Sada ću vas pitati o predmetima koji su pronađeni uz tela, koji su stavljeni u vreće, zajedno sa telima i to u vezi sa lešom broj R12, a to je sestra svedoka SST07/04, koji je identifikovan nakon DNK analize, uz saglasnost Odbrane.

TUŽILAC DUTERTRE: Hteo bih sada da zamolim da se prikaže dokazni predmet po popisu 65 ter, 867 i to 66 stranica.

ADVOKAT GUY-SMITH: Mi se nismo saglasili sa genetskim pregledom u vezi sa R12. Pitanje je još uvek otvoreno, jer nismo dobili sve informacije o tome.

SUDIJA ORIE: Da, i koliko je uopšte relevantno da se to pitanje sada postavlja.

TUŽILAC DUTERTRE: Pa, to pitanje se ne odnosi na identitet. To je pitanje jedino zbog toga da se pomene da je to telo identifikovano i da sve strane o tome znaju.

ADVOKAT GUY-SMITH: Pa, mi nemamo iste informacije u ovom trenutku.

SUDIJA ORIE: U stvari, čini mi se, gospodine Dutertre, da ako želite da dobijete objašnjenje za ove slike, a da se, govoreći o identitetu, ... uopšte nije bilo potrebno da kažete

da postoji sporazum između strana, to je prvo. A, drugo, nije trebalo ni prigovor stavljati u ovom trenutku. Izvolite nastavite, gospodine Dutertre.

TUŽILAC DUTERTRE: Razumem.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Profesore, možete li da nam potvrdite, odnosno objasnite, šta vidite na ovoj srednjoj fotografiji? Evo, da to malo uveličamo.

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: To je bodljikava žica jedna, koja je nađena uz telo R12 i na kojoj se vidi, u gornjem levom uglu, ovako kako ja sad posmatram, mi to zovemo klizajuća omča, gde se jedan kraj provuče kroz drugi manji, a na ovom donjem delu, vidi se jedan, vidi se, zapravo, gužva koja predstavlja, to je ta omča klizajuća, ovo sad što skenirate, a ovo u donjem delu se vidi, vide ostaci ljudske, dabome, to, to, da. To su ostaci ljudske kose i ti ostaci ljudske kose su slični onim ostacima koji su nađeni na telu, odnosno koje je imala osoba označena kao R12.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Hvala, profesore. Možete li da nam kažete, molim vas, šta to znači kada se tu nalazi ta kosa, ta gužva kose na toj žici?

ADVOKAT DIXON: Samo da kažem da je paragraf 339. izbačen. Prema tome, nisam siguran da li gospodin Dutertre zna da je to učinjeno.

SUDIJA ORIE: Istovremeno, ovo nije valjani uvod u 92 ter izjavu. Ono što bi se moglo pitati, ...a pitanje je meni bilo nejasno. Gospodine Dutertre, prigovor na 339. je bilo ono što je navelo svedoka da poveruje u to. Ako se mogu izvući zaključci koji spadaju u okvire njegove stručnosti, naravno to možete učiniti. Međutim, ovakvo kako sada stvari stoje, radi se o mišljenju, i bar onako kako je to predstavljeno na papiru, čini se da se radi o spekulaciji. Prema tome, vas molim da preformulišete svoje pitanje.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Profesore, kako objašnjavate prisustvo kose ovde, na toj bodljikavoj žici?

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: Tu se može objasniti da je ova žica, i pogotovo sa ovakvim oblikom klizajuće omče, bila u kontaktu sa osobom ili da je ta osoba, čak, bila vezana tom žicom. To je jedino moguće objašnjenje.

SUDIJA HOEPFEL: Mogu li ja da vam postavim jedno pitanje? Profesore, vi ste govorili o tome da je ta kosa bila slična kosi R12. Šta ste mislili pod rečju „slična“?

SVEDOK DUNJIĆ: Pod tim podrazumevam da je kvalitet kose, znači, dužina i boja kose, da su odgovarali ovoj kosi koja je pronađena na ovoj žici. A to je urađeno obdukcijom, odnosno obdukcionim pregledom tela i onda smo uporedili da vidimo, da li se radi, da li je to kosa te osobe R12 ili je to sasvim slučajno tu pronađeno. Međutim, videli smo da se radi o istom kvalitetu kose, ista dužina vlakana, ista boja. Zato smo izveli takav zaključak, da je slična.

SUDIJA HOEPFEL: Hvala.

SUDIJA ORIE: Gospodine Guy-Smith.

ADVOKAT GUY-SMITH: Pa, ja stavljam prigovor ovde, jer je ovo izvan domena njegove stručnosti, a isto tako je i u pitanju poređenje. Jer, kad on kaže da je kosa slična, to je jedno pitanje, ali da kaže da ta kosa odgovara, to je potpuno drugo pitanje. Postoji čitavo naučno polje koje se bavi pitanjem uzoraka kose i poređenjem tih uzoraka.

SUDIJA ORIE: Znam, to mi je poznato. Naravno da poređenje može značiti više stvari, gospodine Guy-Smith. Prema tome, hteo bih da dalje ispitamo ovo. Vi ste rekli, svedoče, da se radilo o dužini i o boji kose, a ja mislim da ste rekli i da je struktura bila slična. Da li je bilo bilo čega drugog, što nije bilo slično. Dakle, osim pozitivnih nalaza, da li je bilo odsustva nečega, odnosno, da li je bilo i nekih negativnih nalaza?

SVEDOK DUNJIĆ: Pa, ja ne mogu sada da se setim negativnih nalaza, nego smo tražili ono što se traži, u forenzičkoj praksi se traži približno da li nešto odgovara nečemu. Znači, neka sličnost. I zato, nije to tvrdnja, nego pretpostavka. Jer, mi nismo utvrđivali biološko poreklo i DNK profil, recimo jednog i drugog vlakna, pa da kažemo jesu iste osobe. To nismo radili. Ali, znači, ono vizuelno, makroskopski, što mi kao forenzičari radimo, došli smo do ovih zaključaka koje sam ja vama sada prezentirao. Prema tome, znači, postoji sličnost, ali mi ne tvrdimo da je to od te osobe.

SUDIJA ORIE: Gospodine Guy-Smith, znači da je unutar kriterijuma koji su istraženi pronađeno da odgovara, što znači da identitet možda nije utvrđen, ali u ovom trenutku nema nikakvih razloga da tvrdimo da to ne dolazi od iste osobe. To su, čini mi se, zaključci koji se ovde mogu izvući i mislim da treba sada nastaviti. Ali, kad kažemo odgovarati...

ADVOKAT GUY-SMITH: To ima vrlo, vrlo precizno naučno značenje, vrlo precizno naučno značenje.

SUDIJA ORIE: Možda kasnije možemo razgovarati o značenju reči „odgovarati“.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ja bih želeo dobiti radne beleške profesora u vezi sa mikroskopskom identifikacijom.

SUDIJA ORIE: Ne znam je li to u našim dokaznim predmetima. Gospodine Dutertre nastavite.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Hvala časni Sude.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Idemo sada dalje sa raznim elementima pronađenim s telima. Telo R3, mislim da ovde neće biti prigovora, to je telo Misina Berishe, Optužnica tačka 19. i 20. Vi ste, u vezi sa tim, rekli sledeće: „Nešto je pronađeno blizu leša, lepljiva žuta traka.“ A sada da pogledamo 856. po 65 ter, strana 21. Molim da to pokažemo na ekranu.

sekretar: Da li bi tužilac mogao da ponovi broj, jer čini mi se da se taj broj ne poklapa, imamo samo tri stranice.

TUŽILAC DUTERTRE: 867, strana 21. A sada, molim da pokažemo, dakle, to je dodatak 186. uz izjavu svedoka.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Profesore, da li je to ta žuta lepljiva traka koju spominjete u paragrafu 212, ovo što sada vidimo na ekranu?

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Možete li da opišete tu lepljivu traku, malo detaljnije?

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: Ova lepljiva traka, koja je pronađena uz telo R3, odnosno neposredno, je slična, da ne kažem identična, traci kod tela R4, koje je pronađeno. To je višestruko zalepljena ona plastična lepljiva traka, koja je na srednjem delu, znači, ovo dole gde se vidi, kao istanjena bila. I to je, kao kad bih ja sada prikazao ovaj papir, ovde, koji je sad na centralnom delu skupljen, ne znam da li me, dabome. Tako da smo mi, upoređujući tu lepljivu traku i onu drugu lepljivu traku. .

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Da, da.

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: ...iz onog slučaja R4, zaključili da su žrtve bile, i jedna i druga, oblepljene i to u predelu usta, s obzirom na taj zagrizaj koji se nalazi, i na to suženje na jednom delu te trake.

TUŽILAC DUTERTRE: Hvala.

SUDIJA ORIE: Gospodine Guy-Smith.

ADVOKAT GUY- SMITH: Isti prigovor, van domena ekspertize ovog svedoka. Radi se o zaključku spekulativnog karaktera, kad je reč o svemu što je rečeno, osim onog što je u redu 9 do 13. Za ostatak, nemam problema.

SUDIJA ORIE: Dobro, ušlo je u zapisnik, nastavite.

TUŽILAC DUTERTRE: Hvala vam časni Sude.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: A sada bih želeo, nakon što smo razgovarali o objektima pronađenim uz žrtve, da porazgovaramo o ozledama koje ste zatekli na telima. Idemo prvo na R4, mislim da ovde nema prigovora, kad je reč o ovom mrtvom telu. To je, čini mi se, Zenun Gashi, tačka 19 i 20. I u paragrafu 233. vi kažete, da su obe ruke prelomljene na istom nivou.

TUŽILAC DUTERTRE: Da možda, pogledamo prvo ovo na ekranu koristeći *Sanction*.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: U paragrafu 234. kažete da te povrede nisu mogle biti uzrokovane padom sa vrha nasipa na dno gde je telo nađeno. Dakle, paragrafi 233. i 234. I dok čitate to, želeo bih da pozovemo dokazni predmet 1518 po Pravilu 65 ter. Možda da se vratimo nazad, na elektronsku sudnicu, ako su svi to mogli da pročitaju. Ne, to nije ta strana, sledeća strana. Zapravo, iza toga, još jedna strana, još jedna. Oprostite, zapravo to nije uopšte ono što tražim. Izvinjavam se zbog gubitka vremena. Možda bismo sad, dok

pokušavamo da pronađemo pravi dokument, mogli da postavimo jedno pitanje svedoku. Šta je, prema vašem mišljenju, značenje činjenice da su obe ruke slomljene na istom nivou? **SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR:** Ja ću odgovoriti direktno na ovo pitanje, a uvaženi Sude, ja bih hteo samo da kažem da se ja nalazim u poziciji, kao ekspert u mojoj zemlji, gde mi se ovakva pitanja postavljaju, gde se očekuje od mene ekspertsko mišljenje i u odnosu na ovakvo postavljeno pitanje od strane Tužilaštva, ja ću sad odgovoriti kao ekspert. Ja ne bih hteo da se to tumači sa nekim mojim slobodnim razmišljanjem. Prema tome, mi smo kod ove žrtve našli prelome, znači u distalnim delovima obe ruke, kostiju obe ruke. To znači ovako, kako sad pokazujem i u nekoliko slučajeva, koje smo tu imali, koje smo obradili, nailazili smo na slične situacije, isto slični prelomi, identični, simetrični. To nas je navelo na zaključak, pošto smo svi o tome raspravljali, kako je moglo doći do takvog preloma u istoj visini, i onda smo došli do zaključka da se, verovatno, radilo o vezanim rukama žrtve kada tupina, neka velika snažna tupina deluje u istom nivou, na istom mestu. Znači, to je ekspertsko mišljenje. To nije manipulacija, to je ekspertsko mišljenje, s obzirom na karakter tih povreda i s obzirom gde je telo pronađeno. Ono je pronađeno, znači, postoji jedna strmina i betonski zid kanala. Telo je pronađeno na samom dnu, mislim te strmine. Pad tela, slobodni pad tela niz tu strminu, ne može da prouzrokuje ovakve prelome, jer to nisu tipični prelomi koji nastaju prilikom pada, nego prilikom direktnog delovanja tupine, mehaničkog oruđa, kako mi kažemo.

SUDIJA ORIE: Gospodine Dutertre, gledam koliko je sati. Ja sam juče rekao da Pretresno veće želi da završi sa ovim svedokom, pitao sam moje osoblje da vide ima li bilo kakve mogućnosti da dobijemo još dodatnog vremena.

(Pretresno veće i Sekretarijat se savetuju)

SUDIJA ORIE: Povratne informacije, od onih koji nam moraju pomoći da nastavimo sa radom kasnije danas, još nisu došle. No, čisto praktično govoreći, gospodine Dutertre, šta mislite, koliko vam još vremena treba?

TUŽILAC DUTERTRE: Časni Sude, mi smo tražili ukupno sat i po, prema tome mislim da mi treba još dobrih pola sata i da ću onda završiti sa ovim svedokom, ako sam dovoljno koncizan i izostavim neka pitanja.

SUDIJA ORIE: U ovom trenutku pola sata je previše. Ne možemo toliko da nastavimo. Osim toga, trebalo bi da se posavetujemo sa Pretresnim većem koje nastavlja sa radom u ovoj sudnici posle podne. Tako da sada moramo da prekinemo. Profesore Dunjiću, međutim, Pretresno veće će pokušati da ispita da li postoji bilo kakva mogućnost da se nastavi još pola sata i da pokušamo, uz pomoć našeg osoblja, to da završimo danas, umesto da vam tražimo da se ponovo kasnije vraćate. Jer, kao što znate, gospodine Dutertre, planirali smo tako da se glavno ispitivanje završi pre kraja današnjeg radnog dana, pogotovo imajući u vidu da je naš sledeći radni dan tek 16. jul. Ako ne bude mogućnosti da se danas pronađe još pola sata ili sat vremena, jer treba da vidimo da li ovde mogu da ostanu prevodioci, ljudi iz bezbednosti, stenografi i tako dalje, i tako dalje, onda ćemo pogledati da li možemo da završimo ovo glavno ispitivanje neposredno pre unakrsnog ispitivanja. Prema tome, kad bismo tražili od svedoka da se vrati još jedanput pre unakrsnog ispitivanja, to bi bilo malo previše. Prema tome, profesore Dunjiću, obavestiće vas o tome šta će se dogoditi. Postoje tri mogućnosti, ili

ćemo nastaviti danas, što bi znaćilo da bismo danas završili vaše glavno ispitivanje, pa biste vi onda kasnije došli na unakrsno ispitivanje, koje će, verovatno, trajati dosta dugo. Druga mogućnost je da ćemo vas pozvati da se relativno skoro vratite kako bi se završilo vaše glavno ispitivanje, a onda još jednom kasnije, kako biste prošli kroz unakrsno ispitivanje. To baš nije vrlo privlačna opcija. I konaćno, treća opcija je to da, kad dođete na unakrsno ispitivanje, neposredno pre tog unakrsnog ispitivanja obavite završetak vašeg glavnog ispitivanja. Uskoro ćete ćuti za koju ćemo se opciju opredeliti. Sada završavamo sa radom. Obićno kaŕemo *sine die*, bez dana, a ovaj put ćak i bez vremena. Ako ne nastavimo danas, onda ćemo nastaviti sa radom u ponedjeljak, 16. jula, u 9 sati, u sudnici III.

TUŕILAC RE: To za nas nije problem. Međutim, ja sam ranije govorio sa svedokom i on ne moŕe da dođe ovamo zbog odmora pre 20. avgusta.

SUDIJA ORIE: U redu. Dobro, znamo to. I onda, konaćno, bez obzira na to za koju ćemo se varijantu opredeliti, profesore Dunjiću, ŕelim da vas uputim da ni sa kim ne razgovarate o vašem svedoćenju, kako onome koje ste do sada dali, tako i onome koje ćete tek dati. Da li vam je to jasno?

SVEDOK DUNJIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: Onda smo završili sa radom.

Sednica je završena u 13:48 h.

Nastavlja se u ćetvrtak, 5. jula 2007. godine u 14:49 h.

Ćetvrtak, 05. juli 2007.

Svedok Dušan Dunjić

Otvorena sednica

Optuŕeni su pristupili Sudu

Svedok je pristupio Sudu

Poćetak u 14.49 h

Molim ustanite. Međunarodni krivićni sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

Predmet broj IT-04-84-T, Tuŕilaštvo protiv Ramusha Haradinaja i ostalih.

SUDIJA ORIE: Zatraŕio sam da se ponovo zakaŕe sednica jer je bilo neizvesno kada ćemo nastaviti sa radom. Profesore Dunjiću, srećom, a to kaŕem uz zahvalnost, našli smo sve sluŕbenike koji su nam potrebni da bismo mogli da odrŕimo ovu sednicu. Tako ćemo moći da završimo sa vašim glavnim ispitivanjem. Ja obićno svedoke podsećam da ih još uvek obavezuje svećana izjava. Međutim, s obzirom da ste vi jutros svedoćili, vidim da klimate glavom u znak potvrde da se to podrazumeva. Gospodine Dutertre, izvolite.

TUŽILAC DUTERTRE: Hvala, gospodine predsedniče.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Nakon što ste pregledali predmete koji su pronađeni uz žrtve, zatim ozlede koje nisu izazvale smrt, hteo bih sada da porazgovaramo o smrtonosnim ozledama, naročito o telu R9 o kome se govori u paragrafu 31. i 32. i ukoliko nema prigovora od strane Odbrane ja bih rekao ime te žrtve...

SUDIJA ORIE: Mislim da to nije relevantno. Dovoljno je reći R9 i to dovoljno identifikuje o kom se telu radi. Izvolite nastavite.

TUŽILAC DUTERTRE: Hvala, časni Sude.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: U paragrafu 291. vaše izjave vi kažete, što će se pojaviti kroz sistem *Sanction* za koji trenutak na ekranu, ali ću to takođe to i pročitati: "Utvrđena je ulazna i izlazna rana na glavi. " Sada bih hteo da pozovemo dokazni predmet po Pravilu 65 ter, broj 867, stranica 48. To je aneks 49, priložen uz konsolidovanu izjavu svedoka. Kada se pojavi ta slika na ekranu, zamoliću vas da nam kažete da li je fotografija koja se vidi na tom dokumentu, da li se to odnosi na telo R9? To je u prilogu 49. Čini se da imamo tehničkih problema. Ne znam da li i Odbrana ima primerak dokumenta. Da kažemo za prevodioce, to su u stvari 3 fotografije. Kvalitet te fotografije nije savršen. No, profesore možete li da nam potvrdite da li se te tri fotografije odnose na telo R9?

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: Da. Da.

SUDIJA ORIE: Gospodine, mi imamo nešto drugo na našim ekranima. Koja je to stranica dokumenta?

TUŽILAC DUTERTRE: Ja više nemam sliku na ekranu, to je strana 48, dokumenta po Pravilu 65 ter, 867.

SUDIJA ORIE: Izgleda da zaista imamo tehničkih problema sa pozivanjem tog dokumenta na naše monitore.

TUŽILAC DUTERTRE: Evo sada se to pojavilo.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Dakle, vi ste potvrdili da se to odnosi na telo R9, a da sada molim vas, povećamo sliku u sredini i da vas zamolim, profesore, da nam komentarišete šta se nalazi na toj slici? Šta ova strelica predstavlja?

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: Ovo je snimak dela baze lobanje. Ja molim onu gornju fotografiju.... Ovo je snimak desne polovine lobanje i ovo je karakteristična povreda za izlaznu ranu od projektila, a ono na bazi lobanje smo mi zapisali kao ulaznu ranu.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Kada kažete da su to 'ulazna' i 'izlazna rana', vi mislite na projektil?

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: Da, to se radi o povredi koja je nastala projektilom, mi kažemo ručnog vatrenog, iz ručnog vatrenog oružja i ove povrede, ukoliko su nastale za života, su povrede koje nastaju, koje su nesumnjivo morale da dovedu do smrtnog ishoda.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Hvala, profesore.

TUŽILAC DUTERTRE: Sada bih hteo da pogledamo dokazni predmet 913 po Pravilu 65 ter i to 17. stranicu. Radi se o izveštaju o obdukciji i to sa datumom 2003. godine, koji je izvršio doktor Gasior iz UNMIK-a. Ako možemo to da povećamo, onaj deo gde se navodi rezime i uzrok smrti.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Dakle, da li možete da potvrdite da li se taj obdukcioni izveštaj odnosi na telo R9? Molim vas da pročitate taj dokument i, takođe ću ga pročitati kako biste to imali prevedeno i na svoj jezik. A Odbrana nije imala prigovor na taj izveštaj. U RRE08/001B, kaže se: "Moj je zaključak da je uzrok smrti, u slučaju RRE08/001B, višestruka povreda iz vatrenog oružja i to u glavu, telo i gornje ekstremitete. " Profesore, moje pitanje je sledeće. Da li su ovi zaključci u saglasnosti sa zaključcima do kojih ste vi došli kada ste pregledali telo?

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: Ja se izvinjavam, pošto ovaj izveštaj ne vidim da se vezuje direktno za R9 koji smo mi dali. Ali, s obzirom da se pominju povrede, da je uzrok smrti multipne povrede vatrenim oružjem u predelu glave, trupa i udova, ja mogu da potvrdim, s obzirom da imam ispred sebe nalaz koji smo mi ustanovili. Mi smo ustanovili nesumnjivu povredu iz vatrenog oružja u predelu glave, kao što ste videli, kao i prelome u predelu, znači, tela, trupa i udova. Prema tome, ovaj bi zaključak bio konzistentan sa onim nalazom koji smo i mi ustanovili.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Hvala profesore.

TUŽILAC DUTERTRE: Samo radi informacije za Pretresno veće, mada se tu navodi da se radi o telu RRE08/001B, ne postoji nikakva nesaglasnost između strana da je ovo obdukcioni izveštaj koji je izvršen 2003. godine i da se on zaista odnosi na telo R9.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Načelno govoreći, profesore, da li možete da nam kažete, koliko ste pronašli rana od vatrenog oružja, kada ste izvršili te obdukcije između 12. i 19. septembra 1998. godine, ili koliko žrtava ste pronašli koje su imale povrede od vatrenog oružja?

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam tačan broj, od ovih 39 žrtava, jer su neki imali i po dve povrede vatrenim oružjem. Međutim, one su uglavnom... najveći broj svih tih žrtava je imao povrede i vatrenim oružjem. Odnosno, na ostacima kostiju koje smo mi mogli da pogledamo, bile su jasno detektovane uvek povrede koje su nastale od vatrenog oružja i povrede koje nisu nastale projektilima od vatrenog oružja, što je u svakom pojedinačnom obdukcionom zapisniku i navedeno. Ali, tačan broj od 39 žrtva, ja ne mogu sad da vam kažem koliko je bilo projektila.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Hvala. Sada ću preći na nešto drugo, a to je identifikacija žrtava. I upućujem vas na paragrafe 110. do 113. Vi tu objašnjavate proceduru prilikom identifikacije tela. U paragrafu 113, - možda bismo mogli to sada da pozovemo na sistem *Sanction*, - vi kažete da je odeća bila oprana i osušena i izložena na stolovima. Možete li nam reći zbog čega je ta odeća koja je pronađena uz telo bila oprana?

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: Da bi se jasno identifikovali oni parametri koji su mogući da se pronađu na svakoj odeći, znači, boja, izgled, dezen, oštećenja i sve ostalo što bi moglo da posluži u identifikaciji, mi smo svu odeću, pošto je sva bila zaprljana, kako zemljom, gde su, koja je bila preko tela, tako i truležnim promenama koje su nastale na telu, da bi dobili jasnu boju, približno jasnu boju, dezen tkanine i ostalo, mi smo sve, svaki deo te odeće oprali, osušili i to smo, tu odeću smo rasporedili da bi nam olakšala identifikaciju.

TUŽILAC DUTERTRE: Upravo mi je rečeno da ne možemo da pređemo na sistem *Sanction* u ovom trenutku i zbog toga taj pasus nismo stavili na monitor. Sada bih zamolio da se pozove predmet po Pravilu 65 ter, broj 867, i to 10. stranica. A molim da se poveća ova fotografija i to ovo što se nalazi na desnoj strani.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Profesore, možete li nam, molim vas reći, šta je obeleženo ovom malom etiketom na toj odeći, što se vidi na desnoj strani ekrana?

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: Ovo je ženska haljina, na zakopčavanje, koja je označena istim brojem, znači R-1, kao i telo koje smo obdukovali, a ova odeća je većim delom bila oprana, a u ovim gornjim i donjim delovima i ova boja koja je više mrka, braon, to su promene koje su na tkanini ostavile truležne promene od samog tela. Znači, radi se o ženskoj odeći, ženskoj haljini na zakopčavanje, bez rukava.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Hvala profesore. Hvala na objašnjenju tih detalja na odeći. Moje pitanje se sada odnosi na postupak. Kada biste oprali odeću i sortirali, izvadili iz vreće, kako ste onda postupali sa tom odećom, da biste bili potpuno sigurno da je to tačno ta odeća? Dakle, kako ste beležili?

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: Pa, postupak od početka je bio takav da se fotografiše, znači, svaki deo tog procesa rada. Znači, fotografiše se telo u kesi, kada se izvadi iz kese i stavi na sto, isto, sa istom oznakom se fotografiše, nakon toga odeća i predmeti koji se eventualno pronađu se isto, pojedinačno, fotografišu sa istom oznakom, a nakon pranja i sušenja, znači u onom delu gde smo ostavljali odeću, obično, ne obično, nego stavljali smo, zakačili bi istu oznaku, da se posle sušenja ta oznaka, odnosno ta odeća sa istom oznakom može prezentirati rodbini koja dolazi, koja je u stvari i vršila prepoznavanje tih delova odeće koje smo mi skinuli ili pronašli na telu određene osobe. Tako da postoji kontinuitet od početka, znači, obeležavanja leša na licu mesta, u kesi, vađenjem iz kese, pranjem odeće, sušenjem i onda čuvanjem za dalju identifikaciju.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Hvala. Hvala za tu informaciju.

TUŽILAC DUTERTRE: Za potrebe Pretresnog veća da kažem da je telo R1, telo za koje je zatražena izmena tačke Optužnice. Ovo telo je bilo identifikovano tradicionalnim načinom, identifikovala ga je porodica, a to se nalazi u paragrafu 304. do 309. konsolidovane izjave i ja bih zamolio sada da vidimo video V0006012. Ne znam da li ćemo uspeti da to vidimo na ekranu. Iz tehničkih razloga nisam siguran da ću moći da vam pokažem ovaj video snimak.

SUDIJA ORIE: Ne znam šta da kažem, gospodine Dutertre. Ako uspete to da učinite videćemo snimak, ako ne, ... Ili je, pak, problem u Sekretarijatu.

(Pretresno veće i Sekretarijat se savetuju)

SUDIJA ORIE: Sada sam obavješten da se radi o tehničkom problemu kojim ima Sekretarijat. Prema tome, idemo dalje, pokažimo ono što se može pokazati.

TUŽILAC DUTERTRE: Svakako gospodine predsedniče.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Preći ću onda na drugu temu i to će biti poslednja oblast o kojoj ću ispitivati. Poslednja oblast je, šta se dalje dogodilo sa tim telima, nakon obdukcije. Tela iz Dašinovca/Dashinovc, ti ljudski ostaci su bili identifikovani i tu identifikaciju je izvršio vaš tim, profesore, i utvrđeno je da su to Miloš Radonjić i Slobodan Radošević. To se nalazi u paragrafu 705. vaše izjave. U paragrafu 709. vi kažete sledeće, ja ću to sada pročitati na engleskom jeziku: "Na insistiranje porodica ostaci kostiju su bili položeni u kovčege, zajedno sa odećom koja je bila identifikovana kao da je pripadala Milošu Radonjiću i Slobodanu Radoševiću, kako bi se izbeglo da se pokopa odeća sama bez ikakvih ostataka. Sve kosti su bile jednako podeljene po kovčezima, koje smo mi obezbedili i to najmanje tri osobe o čijim se ostacima radilo. " Profesore, u ovom konkretnom slučaju, dakle, kada je reč o odlaganju posmrtnih ostataka osoba iz Dašinovca i njihovog pokazivanja porodici, vraćanja porodici, da li biste mogli nešto detaljnije da nam kažete o tome, na koji način su ti ostaci bili predati porodicama? Možete li nam nešto više reći o tome? I konkretno, da li ste bili u stanju da utvrdite koje su kosti pripadale kom telu ili ste, pak, bili u situaciju, kako sam ja shvatio, a voleo bih da to razjasnite, da prosto vi sami vršite izbor tih kostiju?

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: Ne, mi nismo vršili sami izbor. Kosti su donete zajedno sa tom odećom i odećom, znači, tri muške osobe i jedne ženske osobe. Znači, mi smo dobili te kosti koje su pronađene u reonu sela Dašinovac/Dashinovc i mi smo obeležili sa D. Osoba A, znači jedna je bila odeća u kojoj su pronađena dokumenta na ime Miloša Radunovića, u drugoj, u drugim delovima odeća za Slobodana Radoševića, za treću osobu niko nije znao, ovaj, te pantalone koje nisu identifikovane, znači da se radilo o trećoj osobi, a posebna odeća je bila ženska odeća i onda nam, onda nam je rečeno da su to sad, na jednom malom, vrlo malom prostoru, pronađeni su ostaci tih kostiju i te odeće i na insistiranje, znači, sinova i rođaka, onda su u zajednički kovčeg stavljena sva odeća koja je pripadala i Milošu Radunoviću i Slobodanu Radoševiću, odeća, i kosti koje su bile sa tom odećom. Oni, pošto mi nismo mogli da ih identifikujemo, to su bili sve mali komadi kostiju, tradicionalnim postupkom nismo mogli da utvrdimo pol, visinu itd, dogovoreno je, znači, sa tom rodbinom, njihovom, da se te kosti zajedno sa tom odećom njih dvojice i te treće pantalone za koje se ne zna čije su, stave u zajednički taj sanduk.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: A koja je bila sudbina tog kovčega? Ako znate, recite nam šta se onda dogodilo sa tim kovčegom u kojem su bile te manje kosti?

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: Ja moram da kažem da smo sva tela koja su, znači, i identifikovana i neidentifikovana, znači, mi svi smo prisustvovali kada su stavljena u pojedinačne sanduke. Oni koji nisu bili identifikovani, sanduk je bio zatvoren, i stavljena je ista oznaka kojom smo mi označavali telo i odeću i sve ostalo, isti broj, hoću da kažem. Znači, stavljalo se telo, vraćalo se u kesu i kesa se stavljala u sanduk. Svi ti sanduci, znači, neidentifikovanih osoba, naglašavam, prebačeni su, kasnije, posle 2 ili 3 dana nakon našeg završetka posla, sahranjeni su na jednom prostoru ispred Pravoslavnog groblja u Đakovici/Gjakovë i tada je izvršeno fotografisanje, znači, iskopano je toliko grobnih mesta,

stavljani su sanduci, pojedinačno svaki, znači, sanduk je stavljen u pojedinačno grobno mesto i nakon toga su stavljen oznake, oznake u vidu, prvobitno je bilo da se stavi krst, međutim, zbog različitih nacionalnih pripadnosti, za koje smo mogli da utvrdimo, ona poprečna oznaka za krst je skinuta tako da postoje samo uspravni, vertikalni stubići i na kojima je, takođe, bila oznaka NN leš, R broj koji je nosilo to telo koje se nalazilo u sanduku i na samom sanduku su bile takve oznake. I to je sve fotografisano postupno.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Hvala profesore. Ako sam dobro shvatio, a vi ćete me ispraviti ako nisam, ostaci koji su vam predati, a koji su došli iz Dašinovca/Dashinova, to je porodica Miloša Radunovića, Slobodana Radoševića, znači, nešto je od toga dato porodici Miloša Radunovića, nešto Slobodana Radoševića, a treći je deo stavljen sa neidentifikovanim telima?

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: Ne, ne, svaki tri dela su stavljeni u sanduk, jer mi nismo mogli da razdvojimo šta pripada Radunoviću, osim odeće, mislim na kosti, one ostatke kosti male. To je sve zajedno stavljeno, te kosti su zajedno stavljen u sanduk.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: A šta je onda predato porodicama zajedno sa odećom? Da li su im predate neke kosti ili ne? Mislim tu na porodice Slobodana Radoševića i Miloša Radunovića.

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: Pa to su bile kosti i odeća, ali kosti, ponovo ponavljam, nisu mogle da se identifikuju koje pripadaju Radunoviću, koje Milošu Radoševiću, razumete. I onda su samo raspoređene kosti sa odećom. Sve kosti su jednako raspoređene u mrtvačke kovčegne koje smo osigurali. Posmrtni ostaci koji su pripadali bar trima žrtvama. Tako smo ih i označili, D1, D2 i D3.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: A kako ste znali šta se dogodilo sa kovčezima koji su sadržavali neidentifikovane ostatke? Jeste li vi bili prisutni kada su to kovčezni odveženi i pokopani ili vam je to rečeno šta se dogodilo?

SVEDOK DUNJIĆ – ODGOVOR: To mi je rečeno, a u drugom navratu, kad sam došao ponovo, za onih pet tela koja su pronađena, naknadno, onda su me odveli da mi pokažu gde su ta NN lica sahranjena, a video sam i fotografije mesta gde su sahranjeni i načina na koji je to urađeno. Lično nisam prisustvovao sahrani tih neidentifikovanih posmrtnih ostataka.

TUŽILAC DUTERTRE – PITANJE: Hvala profesore. To je bilo moje poslednje pitanje.

SUDIJA ORIE: Hvala gospodine Dutertre.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Time je vaše glavno ispitivanje završeno profesore Dunjiću. Ponovo ću vam dati isto uputstvo kao i jutros, budući da još čekamo na unakrsno ispitivanje. Imam jedno pitanje za strane u postupku u vezi sa francuskim izveštajem od 15. juna. Da li neko želi da profesor Dunjić komentariše taj izveštaj, jer vidim da kad je reč o uzroku smrti, da tu ima nešto manje kontraverze nego kad je reč o vremenu, ... pogotovu vremenu kada su leševi bili tamo. Profesor Dunjić je sada ovde i ukoliko neko želi da on to komentariše, možemo videti da li da ga pitamo. Gospodine Dixon.

ADVOKAT GUY-SMIT: Dajte nam samo 10 sekundi da se posavetujemo.

SUDIJA ORIE: Izvolite.

(Tužilaštvo se savetuje)

ADVOKAT DIXON: Zahvaljujemo na mogućnosti koju ste nam pružili. Odbrana nema nikakav poseban zahtev da se traže komentari profesora Dunjića.

SUDIJA ORIE: Gospodine Dutertre, pretpostavljam da ste vi temeljno proučili francuski izveštaj. Da li Tužilaštvo želi da profesor Dunjić komentariše nalaze u tom izveštaju?

ADVOKAT DUTERTRE: Ne, časni Sude. Ja se pouzdam u Sud s tim u vezi. Ništa tu ne tražimo.

SUDIJA ORIE: Hvala. Onda, profesore Dunjiću, obavestiće vas kada treba ponovo da dođete ovamo na unakrsno ispitivanje, a do tada zahvaljujem vam se što ste došli u Hag i odgovarali na pitanja. Želim vam srećan put kući. Gledam koliko je sati i čini mi se da ćete na vreme stići na aerodrom.

SVEDOK DUNJIĆ: Hvala vam najlepše . Ja se vama zahvaljujem na strpljenju, što ste me slušali.

SUDIJA ORIE: Ja se, pak, zahvaljujem vama što ste čekali i vratili se, opet, danas posle podne. Mi cenimo to da ste se stavili na raspolaganje i posle podne. E sada, budući da nam je ostalo još nekoliko minuta, da profesore Dunjiću, sada će vas sudski poslužitelj ispratiti iz sudnice.

(svedok napušta sudnicu)

SUDIJA ORIE: Prvo, hteo bih da pročitam jednu kratku odluku.

(Pretno veće i pravni savetnik se savetuju)

SUDIJA ORIE: Radi se o zahtevu upućenom stranama u postupku, a koji se odnosi na dva svedoka, za koje je Pretno veće izdalo *supboenu* 6. i 7. juna 2007. godine. Radi se o *supboeni ad testificandum*. 21. juna 2007. godine primili smo dopis u kojem Ministarstvo pravde Republike Crne gore potvrđuje da su svedoci dobili *supboenu* i da su spremni da svedoče video-vezom iz Crne gore, ali ne mogu ili nisu voljni da putuju u Hag. U zahtevima za izdavanje *supboene* od 1. i 6. juna nalaze se informacije o porodičnim prilikama tih svedoka. Iako je, uopšteno, bolje da se svedoči u sudnici, Pretno veće, ipak, ima na umu potrebu da se članovima porodice svedoka ne nameću prevelike poteškoće i smatra da bi u ovom slučaju moglo biti dobrih razloga zbog kojih svedoci ne mogu ili nisu voljni da doputuju u Hag. Zato, Pretno veće poziva strane da iznesu argumente o tome da li ova dva svedoka, ne znam hoće li biti nekih zahteva za zaštitne mere u vezi sa njima, da li ta dva svedoka treba da se saslušaju video-vezom iz Crne gore, i ako da, kojeg datuma. Molimo strane da dostave svoje argumente u pismenom ili usmenom obliku, a usmeno valjda neće biti

lako, u roku od 48 sati. To je zahtev Pretresnog veća upućen stranama u postupku. I, konačno, želeo bih da se raspitam da li su popisi dokaznih predmeta, koji su ponuđeni na usvajanje preko poslednjih svedoka predati Sekretarijatu. Gospodine Dixon, gospodine Guy-Smith, gospodine Troop.

ADVOKAT DIXON: Da, jesu časni Sude. Ja mislim da su potpuni.

SUDIJA ORIE: Dobro. Pretpostavljam da u vezi sa tim dokaznim predmetima nije bilo prigovora, kad su prezentirani svedocima. Budući da će se konačna odluka doneti kad svedoci odu ih Haga, da ukoliko bude nekih prigovora, da se ti prigovori izreknu u času kad se dokazni predmeti prezentiraju svedocima. Jer, ukoliko kasnije bude prigovora, nećemo moći da dalje postavljamo pitanja o tome svedocima.

ADVOKAT DIXON: Da, časni Sude, da.

SUDIJA ORIE: Da, ja sam samo hteo da vas podsetim na odgovarajući postupak. Nije da tu postoje neki poseban problem u vezi sa time. Gospodine Re, gospodine Dutertre, gospođu Issa, ne, nije tamo, prošli put je nisam video i ne bih želeo da napravim istu pogrešku. Imate li vi sličan popis, pripremate li sličan popis da ga Odbrana pregleda i da se onda materijal uključi u elektronsku sudnicu?

TUŽILAC RE: Da, imamo popis dokaznih predmeta za oba svedoka. Mislim da to Odbrana već ima, vidim da gospodin Guy-Smith klima glavom. Ali, ako je još nismo dali Sekretarijatu, daćemo.

SUDIJA ORIE: U redu. Želimo da to onda rešavamo čim ponovo budemo zasedali. Prema tome, ako nema više ništa drugo, a ako ima nešto trebate to sada spomenuti jer sve do 16. nećemo biti ovde. Gospodine Dixon.

ADVOKAT DIXON: Jedna kratka stvar u vezi sa profesorom Aleksandrićem. Moramo još malo da pročistimo njegovu izjavu po 92 ter. Vi se sećate da smo mi izneli neke prigovore, neke je Pretresno veće usvojilo, neke nije i na osnovu smernica koje smo dobili od Pretresnog veća, mi ćemo pokušati, da prvo pročistimo tu izjavu i tek je onda formalno dati na usvajanje i sada radimo na tome. I ukoliko bude još nekih preostalih pitanja, to se takođe može rešiti kasnije.

SUDIJE ORIE: Da, kao što znate, ukoliko ima neslaganja o izjavama po 92 ter, to rešavamo u 10 uveče, sećate se.

ADVOKAT DIXON: Da.

SUDIJA ORIE: Samo vas ohrabrujem da te stvari rešavamo danju.

(Pretresno veće i pravni savetnik se savetuju)

SUDIJA ORIE: Još jedna stvar. Gospodine Re, ekspertski izveštaj gospodina Višnjica, to je dodatak 63, posljednjem činjeničnom svedoku gospodinu Avramoviću. To nismo uvrstili u spis. Da li se vi spremate da zatražite da se gospodin Višnjić pozove kao svedok?

TUŽILAC RE: Mi smo podneli zahtev da se njegov izveštaj uvrsti po Pravilu 94 bis, kao izveštaj eksperta. Posledica toga je to da, ukoliko Odbrana želi da ga pozove na unakrsno ispitivanje, onda će biti pozvan da svedoči.

SUDIJA ORIE: Kad ste to zatražili, podsetite me, je li to ona rana serija, od 12. januara?

TUŽILAC RE: Ne, prošle nedelje.

SUDIJA ORIE: Aha, prošle nedelje. Dobro, dakle, vi ga nećete pozivati kao svedoka?

TUŽILAC RE: Da i ne. U smislu da će on biti svedok Tužilaštva da, ali u smislu da on dođe ovamo da svedoči, samo ukoliko Odbrana bude tražila da ga unakrsno ispita. Ako je to slučaj, onda imaju onih 30 dana, pretpostavljam da će hteti da on dođe ovamo i onda, dakle, to ide dalje svojim tokom.

SUDIJA ORIE: Dobro. Istovremeno, naravno, ja znam da će Odbrana sigurno izneti još dalje argumente sa tim u vezi, tako da, ako sada treba da čekamo 30 dana, da li da se izveštaj prihvati ili ne, kvalifikacija i tako dalje ... budući da vi morate i ovako i onako, da postavite zahtev da vam se dopuni lista svedoka. Jer, ukoliko sam shvatio, zaboravili ste jednog svedoka u poslednjoj verziji. Jesam li dobro shvatio?

TUŽILAC RE: Da, svedok je nestao prilikom korekture popisa, ali je vraćen.

SUDIJA ORIE: Dobro, onda vam preporučujem da, osim zahteva da se Višnjićev izveštaj uvrsti po 94 bis, da alternativno tražite i dopunu liste svedoka, kako bi se gospodin Višnjić mogao pojaviti kao svedok. Naravno, Odbrana onda može da odgovori na taj zahtev i da kaže sve ono što hoće i u vezi sa gospodinom Višnjićem kao ekspertom i njegovim izveštajem ili već, šta god je relevantno u vezi sa gospodinom Višnjićem i izveštajem, koji je prvobitno bio dodatak 63. izjavi gospodina Avramovića po 92 ter.

TUŽILAC RE: Da, napravićemo to do ponedeljka.

SUDIJA ORIE: Da, ponedeljak je u redu. Onda, ako nema više ničeg drugog, završavamo sa radom. Nastavljamo 16. jula u 9.00 časova ujutro, u ovoj istoj sudnici.

Sednica je završena u 15:38 h.

Nastavlja se u ponedeljak, 16. jula 2007. godine u 9.00 h.

